

ROZWÓJ

ZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty:
w ŁODZI
Kwartalnie Mk. 24.00
Miesięczn. 8.00
Za roznośzenie 80 fen. miesięcznie.
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 28.00
Miesięczn. 9.00

Kalendarzyk:
Niedz. 21.XII Tomasz Apost.
Pon. 22.XII Herona M., Zenona
Wt. 23.XII Wiktorji.
Sr. 24.XII Wig. Irminy.

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

Niedziela, dnia 21 grudnia 1919 roku

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie **Centralne biuro ogłoszeniowe Związku pras. prowincjonalnej** — Zgoda № 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN Przed tekstem lub w tekście mk. 2.50, za tekstem 85 fenigów, na członię mk. 1.25 za wiersz petitowy. Drobne ogłoszenia 15 fen za wyraz. Komunikaty mk. 2.50. Ogłoszenia zamiejscowe 10 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. **Artykuły bez oznaczenia honorarjum uważa Redakcja za bezpłatne.** Można zamawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Kiosk; w ZHERZU u p. Lacha, Kiosk

Księgarnia i Skład nut Gebethnera i Wolffa w Łodzi, ul. Piotrkowska 87

przeniesiona do nowego, znacznie większego lokalu w tymże domu (ul. Piotrkowska 87) **powiększyła znacznie wybór książek i nut i uprzejmie przypomina Szanownej Klijencie, że**

najtańszym podarunkiem gwiazdkowym — jest książka!

CASINO

MOTTO: Niema mężczyzny, któryby w „Tancerzu” nie dostrzegł siebie, i niema pod słońcem kobiety, która by w życiu nie miała swego „tancerza”.

Wolna przeróbka słynnej powieści F. Hollaendra w pięknym fascynującym kino-dramacie w 8 akt. p. od tytułem:

CASINO

Dziś i dni następnych!

Dziś i dni następnych!

„TANCERZ”

Tylko jeszcze 3 dni.

Ceny miejsc na I i II przedstawienia zwyczajne, na ostatnie **podwyższone!**

Tylko jeszcze 3 dni.

CUKIERNIA SZWAJCARSKA

TADEUSZA SZANIAWSKIEGO
ul. Piotrkowska, róg Nawrot. **Otwarta do godziny 12-ej w nocy.**

Na nadchodzące święta poleca się Sz. Publiczności. 3270-1

„EROS”
niezbędny do pielęgnowania twarzy i rąk.
Do nabycia: w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach. 2967 5

B. RUSSKA
ŁÓDŹ, ul. Kilińskiego (Widzawska) № 83 m. 8, obok poczty.
BIURO
czepisywań na maszynie i udzielanie lekcji pisania na maszynie różnych systemów z objaśnieniem konstrukcji. 3511-1

Kopalnia Gliny Ogniotrwałej Szymakowskiego
„ROZWADY”
przyjmuje zamówienia na glinę białoróżową, siwą i rudę żelazną. Zamówienia tylko wagonowe. Ul. Zachodnia № 11. Widniański od godz. 12-3. Próbki na miejscu. 5324-1

W kwestji waluty.
Każde państwo, każdy rząd ma obowiązek pilnować swojej waluty. Cały kraj jest w tem materialnie zainteresowany.
Rynki polskie znajdują się pod bezpośrednim wpływem giełdy berlińskiej. Póki w Polsce

będzie waluta: złoty polski, marka, korona lub rubel, to zawsze będzie ulegać deprecjacji ze strony Niemiec, za pośrednictwem usługujących żydów.
Unieruchomienie kapitału na skutek prawa Beselera, gdyż dłużnik chce spłacać dług w tej walucie, w której dług był zaciągnięty, a wierzyciel radby odebrać swoją należność monetą dla niego najdogodniejszą, prowadzi do ogólnego zastoj, skutkiem którego zjawia się deprecjacja polskiej waluty.
Trzecim czynnikiem obniżającym wartość waluty, jest nadmierna ilość marek pozostawionych przez okupantów za wywiezione z kraju do Niemiec produkty: drzewo, zboże i tłuszcz.
Wyżej wyszczególnione monety prowadzą do dwóch wiosków: 1) że państwo polskie

nie może dążyć do utrzymania kursu z deprecjonowanej marki polskiej i 2) musi przejść jak najspieszniej na walutę, nie ulegającą wpływom giełdy berlińskiej.

Zadne inne względy, jak patriotyczna ambicja, ani poważna obawa o podkopanie suwerenności państwa, nie mogą grać tu roli.

Polska znajduje się w tem szczęśliwym położeniu, że na markach polskich widnieje napis: „Rzesza niemiecka przyjmuje odpowiedzialność za spłatę biletu Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, w markach niemieckich po cenie nominalnej. Zarząd generalgubernatorstwa Warszawskiego”. Warszawa, d. 9 grudnia 1916 r. (następują trzy niemieckie podpisy).

Niema najmniejszej racji konwentować tych bezwartościowych niemieckich świstków, i podtrzymywać autorytet i kredyt Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej. — Najwyżej może być mowa o pośrednictwie państwa polskiego przy spłacie długu przez dłużnika. — Rzeszę niemiecką i wierzycieli — paskarzy i kmiotków polskich, spjących na siennikach, wypchanych markami...

Nowy rząd p. Leopolda Skulskiego powinien znaleźć dość siły, na dokonanie cieżkiego cełarskiego; wskrzesić bank polski, nieprzeskazywać bankrutwu Polskiej Kasy Pożyczkowej, zapożyczyć miljardy w dostatecznej ilości w Ameryce w dolarach z dostawą do Polski w naturze i dokonać konwersji, po zniesieniu prawa Beselera, na dolary po najkorzystniejszym dla siebie kursie. Zadnych marek ani złotych polskich dla czczej ambicji nieprowadzić.

Dla przeprowadzenia tego planu, Rzeczpospolita polska, nie powinna się cofnąć przed najdalej idącymi ewekcjami, żadaniami przez Amerykę.

Dla zabezpieczenia kursu dolara, można poświęcić zapasy szlachetnych kruszców, kopalnie nafty i węgla a nawet koleje żelazne i komory celne.

Raz nareszcie trzeba się wybić z pod niewolniczego wpływu giełdy berlińskiej i żydów.

Można zarzucić temu projektowi, że w Polsce będzie kursował ten sam dolar, co i w Ameryce i, że Polska jako suwerenne państwo, nie będzie miała prawa bić swoich dolarów; tem lepiej, gdyż długi państwa wobec tej mniemanej kurateli, bezwzględnie się zmniejszą i dla polskiego dolara może służyć preiudykatem szwajcarski, włoski i rumuński frank. Taką chirurgiczną konwersję marek polskich na dolary amerykańskie nazwie ktoś niesprawiedliwą, ale Polska nie może odpowiadać za długi pozostawione przez okupantów i musi dążyć do jak najszybszego uruchomienia kapitałów, uwieczonych dzięki prawu Beselera na hipotekach ziemskich

i miejskich i leżących milionów w depozycie żąda.

Stratnym będzie w nielegalnych preluminowanych zyskach kapitalista, albo kmiotek, którego trzeba zmusić do płacenia podatków w dolarach, przez co poprawi się aprowizacja

miast — nie straci tylko państwo, gdyż w ten sposób raz na zawsze z pod wpływu giełdy berlińskiej, sprzedawcą będzie swoje surowe produkty i zboże za dolary, a kupować będzie ersa kolodę i galanterje za marki...

Dr. Henryk R.

Sledztwo w sprawie por. Wasowicza dobiega do końca

A) Sprawa o nadużycia służbowe porucznika Władysława Wasowicza posuwa się, dzięki sprężystemu działaniu komisji, której powierzono przeprowadzenie śledztwa.

Onegdaj komisja rewizyjna, złożona z pułkownika Lederera (jako przewodniczącego), majora Jaroszewskiego, majora Karnickiego, starosty Remiszewskiego, przedstawicieli z ramienia starostwa: Dąbrowskiego i Wodzyńskiego, oraz p. M. Ulrichsa (jako członków) — była u do wódcy okręgu generalnego, p. generała Olszewskiego, celem przedstawienia mu wyników z dotychczasowych prac związanych z wykryciem nadużyć, jakich dopuścił się porucznik Wasowicz, oraz planu dalszej działalności, zmierzającej do jaknajdokładniejszego wyświetlenia szczegółów tej głośnej afery.

Szczegóły, odbytej przez komisję u generała Olszewskiego konferencji, okryte są narazie tajemnicą.

Według wyjaśnień komisji, materiał śledczy dotychczas już obejmuje kilkaset arkuszy, zawierając cały szereg faktów i okoliczności, obciążających porucznika Wasowicza.

Do sprawy zamieszanych jest 15 osób, pośród sfer wojskowych i cywilnych, biorących pośredni lub bezpośredni udział w nadużyciu, i które osadzone są w areszcie.

Okolo 30 osób, które za wysokie kary uwolnione zostały przez Wasowicza od służby wojskowej, przydzielonych jest obecnie do oddziału w Łodzi, gdzie znajdują się pod ścisłym dozorem, aby na każde żądanie sądownictwa mogły być wezwane do stawienia się w sądzie.

Sąd wojskowy okręgu łódzkiego wkrótce rozpocznie swe czynności. Personal sądowy, który przybył już pułkownik Wasowicz, który dłuższy czas brał udział w pracy komisji rewizyjnej.

Obwiniony porucznik Wasowicz, osadzony jest w więzieniu śledczym w Warszawie, a kategorie pogłoski, jakoby został wypuszczony na wolność — są bezpodstawne. Wasowicz przywieziony zostanie do Łodzi, gdzie będzie osadzony na miejscu przestępstwa.

KRONIKA.

— Odłożenie zjazdu.

Zapowiedziany w Łodzi Zjazd delegatów Polskiej Macierzy Szkolnej, Okręgu Łódzkiego, z powodu zbyt małej liczby uczestników, został odłożony do 20 stycznia roku przyszłego.

— Pamięć o żołnierzu.

Urzednicy Sądów pokoju m. Łodzi, zebrałi 660 mk. za którą to sumę kupili 9 kompletów ciepłej bielizny i 3 funty mydła, które doręczone zostały ks. W. Olesińskiemu dla wydania żołnierzom 28 p. walczącym na froncie.

— Z inspektoratu pracy.

c) Biura inspektoratu pracy przy ul. Sienkiewicza Nr. 3 w czasie świątecznym będą czynne: dnia 24 bm, do godz. 12 w południe i dnia 27 bm, do godz. 1-iej w południe.

Praca w fabrykach i zakładach przemysłowych w wigilię, wedle przyjętego w Łodzi zwyczaju, winna być zakończoną o godz. 12 w południe.

— Ze szkoły okręgowej policyjnej.

k) Wczoraj zakończono pierwszy kurs kładow w szkole policyjnej okręgowej p. Kilińskiego, róg Zarzewskiej w Łodzi. Wykład „Ustawodawstwo postępowania karnego” cedury karnej” sędzia Dyksztajn, języka polskiego prof. Pawlikowski, służby policyjnej k. szkoły p. Chrzanowski.

Ukończyło kurs szkoły znakomiele policjantów.

— Podwieczerek.

Sekcja odczytowa przy Narodowej Organizacji Kobiet urządza dnia 21 grudnia o godz. 5 po poł. w lokalu Handlowców Polskich, Piotrkowska Nr. 108, podwieczerek artystyczny.

Na program złożą się produkcje wokalno-śpiewne i obrazu świetlne.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Jak walutę polską poprawić. Rady Icka Borucha Knedla. Czy ma być prezydent, czy król. Dla czego ma być król! Wszystkie będzie dobrze!

Icek Boruch Knedel, żyd, jest wielkim przyjaciele „Rozwoju”.

Słyszcie, jak się śmiejecie z tego, a tymczasem tak jest. Jedną z moich pijawek, kiedy jej pokazał rękopis żargonowy tego pisarza, niemal nie padła trupem, gdy go przeczytał musiałem go trzeźwić amoniakiem, zawsze znajdującym się w pogotowiu do wypierania plam z ubrania.

Kiedy przyszedł do przytomności, począł wołać z zaciętymi pięściami.

— To żyd, na żydów pisze?!

— Dla czegóżby nie, odrzekłem, a gdy urągał, mnożąc swoje przekleństwa nieustannie przez 777, przerwałem w punkcie, gdy już był na bilonach i plastycznie dociągnął do tego punktu, w którym w siedmiuset siedmiesiąt siedmiu pałacach miało być po 777 pokoi, w każdym zaś pokoju po 777 łóżek, a na każdym łóżku miało go wytrząść 777 chorób, co minuta w ciągu 777 wieków, dodałem:

— Przecież silniejszego żyda, ba nawet cyklopa na świecie by nie było, aby to wszystko wytrzymał.

— Ja też nie chcę, żeby po takim gałganie nawet „dech” nie pozostało.

— Przecież on to czyni tylko dla waszej

korzyści, bo wytykając wasze błędy, pragnie abyście się ich jaknajrychlej pozbyli.

— Co są błędy? gdzie są błędy, naród żydowski nie ma błędów, to jest ta pszenka, amerykańska mąka bez jednego ciarabka...

— Pan widział kiedy amerykańską mąkę? Co to za mąka? Tam można bardzo dużo nasypać otrąb i jeszcze sprzedać za pierwszy gatunek. Nie chciałem dłużej słuchać wykładni tego paskarza, ani o pieprzu tureckim z cegły tłuczonej, ani o pasku na towary szwajcarskie, tylko zapłaciwszy mu procent wyrzuciłem za drzwi, uradowany, że się to wszystko skończyło bo właśnie czekałem na Knedla, który miał mi przynieść nowe rewelacje o przyczynach spadku marki.

Icek Boruch Knedel przyniósł mi rzeczywiście ciekawą wiązanekę projektów, które zebrał u najbardziej politycznych ludzi żydowskiego rodu, dotyczącą sprawy polskiej.

— Jeżeli Polska chce, aby waluta jej natychmiast poszła w górę, niech ogłosi, że prezydentem musi być żyd, najlepiej rabin z Góry Kalwarii, albo z Sambura w Galicji, któryby nosił kapelusz z pluszowego filcu i atłasową kapotę.

— A z którego pokolenia ma być ten król?

— Lewy!

— Panie, my mamy dosyć już tych lewych, niechże król będzie jeżeli nie z prawych, to przynajmniej z centrum.

— Co pan mówił? Tu nie chodzi o narodowe demokracje, ani o środek Skulskiego, ani o socjalistów Diamanta lub Daszyńskiego, tylko o starożytny ród Lewych.

— Ach, taki? Czy to z tego rodu Konowowie pochodzą?

— Konowie? Aj, Konowie! Czy panie co to jest Kon?

Konowie to są bardzo różni ludzie. Piszą się przez K., drudzy przez C., jedni w środku h, inni nie mają tej litery wcale. Są żydami, drudzy katolikami, trzeci ewangelikami, a czwarcy neutralnymi. Wielu z nich są bardzo mądre głowy i bardzo dobre serce. Ale nie o Konach ja chciałem mówić, tylko o walucie.

Żeby polska waluta się podniosła, to winni polacy, jak chcą prawowiernej chasydy, wybrać choć na 7 lat prezydenta Rzeczypospolitej — żyda, ale nie takiego cywilizowanego, co to słoną gęsi szmukra, ale „echt” prawowiernego, ze wschodu Galicji, lub z Kazimierza pod Krakowem. Żyd z żydów, z długimi pejsami, pięknie niętami w „grajcarkach” i spuszczać się niech po za ramiona, w czarnym, atłasowym tani, sięgającym do ziemi, w lisiej, żółtej, samolnym dnem — czapce, bardzo uczony tani dzista i cztowiek pobożny, bo taki wszystko trafi, gdyż w talmudzie sama mądrość stoi, wie co byto i co będzie. A chociażby, Trockij, na konia się nie wdrapał, choćby kiem nie dowodził, to naprawi walutę po prostu bo każdy żyd ma na to „kepele”.

Wreszcie cała prasa w Europie jest żydowska, więc jak taki „rebe” każe, to wszyscy są się go słuchać. Będzie „a fa ny” interes.

Bez żydka żaden minister mądrym nie stanie, żaden waluty nie poprawi.

Kiermasz.

komitet kiermaszu, zawiadamia osoby, które wily ryby w Intendenturze Czerwon. Krzyża kiermaszu, że winny się zgłosić po odb. do sklepu Związku producentów ryb, niowa Nr. 38.
 Dnia 22 grudnia w poniedziałek, posiadacze od Nr. 1—100.
 Dnia 23 grudnia we wtorek, posiadacze od Nr. 101—200.
 Proszę się o ścisłe przestrzeganie terminów, wniech o zwrócenie uwagi, że zamówione tylko w sklepie przy ul. Południowej Nr. 38 wane będą.

Akcja plebiscytowa.

celem urządzenia odczytu i zorganizowania plebiscytowej o Mazurach pruskich, bawił wczoraj wieczorem p. A. Uziębło, naczelnik Turystyki i studjów Komitetu Mazurskiego w Warszawie.
 Wreszczenie odczytu wygłoszonego na ten dzień przez p. Uziębłę w Warszawie, ukaże się w tych dniach w naszym piśmie.
 Wczoraj wieczorem p. A. Uziębło miał odczyt o pracach Komitetu plebiscytowego dla „Polski w Towarzystwie Krajoznawczem, gdzie brało przeszło 80 osób.
 Wysłuchaniu odczytu obecni złożyli 84 plebiscyt.

Ze związku inwalidów.

Rząd Związku inwalidów wojennych prosi o sioty i sieroty po poległych i zmarłych oficerach żołnierzach wojny europejskiej i obecnej, wnoszenie się do rejestracji ich. Rejestracja wchodzi się codziennie w godzinach popołudniowych, 3-ej do 6-ej wiecz. przy ul. Długiej w Związku inwalidów.

Zgon opiekunki „Gniazda“.

Opiekunki jednożone pożyteczne życie zgłosiła o godz. 5-ej rano rozstała się z tym światem s. p. Jadwiga inżynierowa Krasuska, opiekunka „Gniazda“, które na nowo w wojny stworzyła.
 „Gniazdo“, założone przed kilkunastu laty, swoją siedzibę na Szosie Aleksandrowskiej, w pod Łodzią burza wojenna zburzyła ten przytułek sierocy. S. p. Krasuska, „Gniazdo“ z popiołów, stworzyła sieć przytułku na Radogoszczu, zaopatrzyła ją w urządzenia niezbędne, dając przytułek i dzieciom, które nie tylko żywić, ale i odzierać było trzeba.
 Dla ofiarą obowiązku. Dnia 11 grudnia miała sesję w „Gnieździe“, a chociaż czuła się dobrze, nie zwracając na to uwagi, pojechała na sesję. Lokal był chłodny, więc do niej się przeziębila. Rozwinęło się silne za-

palenie płuc, iak utrzymują lekarze, na tle hiszpanki i to położyło kres życia bardzo czynnej w Łodzi jednostce.
 Była ona córką p. Władysława Wścieklicy znanego na polu społecznym i ekonomicznym działacza i literata. Osierociła 3 dzieci i męża dyrektora fabryki Grahmana. Dobra żona i troskliwa matka zgasła, przeżywszy lat zaledwie 35.

Spokój jej wieczny!
 — Węgiel i drzewo dla Łodzi.
 a) Wczoraj powrócił z Warszawy przewodniczący Wydziału Zaprowiantowania miasta, Jan Kaffanka, który brał udział w naradach państwowego Urzędu węglowego w sprawie podziału wagonów, celem powiększenia sprawności kolejowej. Na naradach byli obecni przedstawiciele Warszawy, Łodzi i innych miast oraz reprezentanci wszystkich ministerjów.
 Dla Łodzi wyznaczono na styczeń 2,000 wagonów.
 Wydział Zaprowiantowania m. Łodzi przedstawił wykaz miejscowości: stacji, gdzie drzewo to zostało zakupione przez Wydział Zaprow. m. Łodzi, mianowicie: Parchońsk, Łachny, Diatkowice, Kiwercy, Hołuby, Trojanowice, Kamieniec, Korzyrki, Maciejów, Nieklan i Bratków. Ogółem zakupiono 3,000 wagonów. — Z liczb wyznaczonych 2,000 wagonów — tysiąc wagonów dostarczone będzie przez Państwowy Urząd Węglowy.
 Co się tyczy węgla — Łódź otrzyma na styczeń zamiast 130,000 tylko 60,000 korcy, z których 25,000 korcy przeznaczony będą dla szpitali i ochrony.

— O węgiel dla piekarń.
 a) Na posiedzeniu Komitetu Rozdziału Chleba i Maki rozpatrywano petycję piekarzy, którzy uskarżają się, iż nie wystarcza im do wypieku przyznana ilość 60 funtów węgla na worek. Oświadczenie przyjęto do wiadomości, iż ilość ta nie wystarcza tylko ze względu na anormalne warunki wypieku. Żądanej drewna piekarzom nie wydano.

— Nabycie gruntów od Tow. akc. K. Scheiblera.
 a) Magistrat m. Łodzi, mając na względzie prawidłową zabudowę miasta i ustanowienie regularnej komunikacji, postanowił nabyć od Tow. Akc. K. Scheiblera 17,137 metrów kwadratowych, celem przedłużenia ulicy Fabrycznej, a wzmianian za to oddać w dzierżawę pas miejskiego gruntu w lesie Widzewskim od szosy Rokicińskiej do plantu kolei Fabryczno-Łódzkiej, na którym znajduje się bocznicą Tow. Akc. K. Scheiblera, wielkości 1958 sążni kwadratowych na przeciąg 15 lat za 200 mk. rocznie.

Dobrze, panie Knedel, ja to, co pan mi zapiszę, ale chciałbym też wiedzieć, jak pan na tą myśl zapatruje.
 — Ja się zapatruję? Po co ja mam się zaważać, ja wcale się nie zapatruję.
 — Chciałbym właśnie usłyszeć pańskie zdanie.
 — Ja nie mam żadne od tego zdanie.
 — Widzę, że chciałbyś pan, żeby pierwszym prezydentem był żyd.
 — Po prawdzie powiedziałem, to ja bym nie chciał, ale panie — po co to wołać prezydenta? Pan wie, ile w Ameryce kosztują wybory prezydenta! Daj Boże żebym ja miał ten majątek. Czy nie lepiej te pieniądze na jakiś praktyczny interes przeznaczyć? Ja tu nie myślę o balonach wielkich z pasażerami, co mają do Petlury albo Denikina z Warszawy, tam powrotem.
 — Dlaczego?
 — To żaden interes. Niech tam hrabstwie pieniądze na to pieniądze wydają.
 — Jednak, panie, cały świat o tem mówi! Najlepszy to jest taki interes, o którym nie wie i nie mówi. Ja z tym areplanem nie jeżdżić nie będę, ani żaden inny mądry człowiek. Goje mogą sobie próbować. Ja wolę zjechać trochę ciasno, to prawda, trochę świeższe powietrze też prawda, ale na każdej drodze może się pociąg zatrzymać, tam są żydki, których dowiem się o jakim interesie i jężdżę. Niech tam panowie dają na takie interesy pieniądze i tym się bawią, jak taki pan dostanie naukę na głupstwie, to później, choć

sie trafi pewny interes, na niego nie polecą i pieniędzy nie da.
 — Panie Knedel, ale ja chcę się rozmówić z panem o prezydencie. Co ja mam napisać?
 — O prezydencie? Po co prezydent? Na co prezydent, czy nie lepiej król?
 — Więc pan jesteście rojalistą?
 — Ja jestem tylko człowiekiem praktycznym. — Wybór prezydenta kosztuje drogo, ludzie skaczą sobie do pysków, prezydentom przyszłym wymyślają od złodziei, chamów, zbrodniarzy, bolszewików i jeszcze gorzej.
 — To pan bolszewikiem nie jesteś...
 — Jak potrzeba, mogę być i bolszewikiem. Bo jak tu bolszewicy przyjdą, to co ja mam robić? Każą krzyczeć niech żyje Lenin, będą wołać vivat Trockij. Jak krzyczeć, to krzyczeć. Każą podać chleb i sól, ja mogę jeszcze i macami przyjąć, bo mi rząd zaraz da maki za taką grzeczność.
 — Dla czegoż mi pan o macach mówisz, a nie o prezydencie.
 — Wszystko po kolei. Jeżeli się włoży gąbkę w oliwę, to co się zrobi z gąbką?
 — Jak to co? Będzie leżała w oliwie.
 — Ona nasiąknie. Każdy nowy prezydent to taka gąbka. On będzie chciał porosnąć w pierze, a kto ma tych pierzy dostarczyć? Kraj? To kraj będzie miał co siedem lat jedną gąbkę. Gdybyśmy jednak wybrali króla, to on także by chciał nasiąknąć, ale raz nasiąknęta gąbka to więcej w sobie oliwy wciągnąć już nie może! Czy prawda?
 — Zapewne.
 — I dlatego król jest lepszy od prezyden-

ta. Niech on będzie taki król, jak w Anglii, który tylko gości przyjmuje i papiery podpisuje, ale niech będzie król.
 Pałerowski królem być nie może, bo nie ma dzieci, Skulski ma tylko jedną dziewczynkę, Piłsudski też dzieci już mieć nie będzie, a Witos królem nie zostanie, bo już Polska miała króla chłopków, wobec tego musimy wybierać innego króla, takiego, który ma dzieci, bo one mogą być następcami!
 A kto ma najwięcej dzieci jeżeli nie żyd! Trzeba powołać na tron żydów Poznański, Hertz, Natanson, Kraushar, Berson oni mają dzieci, ale ich królem dziś wybierać nie wolno, ani żadnego Kona.
 To są tacy postępowi żydzi, a dziś są czasy demokratyczne. Dla tego wartoby wziąć jednę rebe, porządnego demokratę: z Góry Kalwarii, Grodziska, Włodawy, Klocka, lub Kołomyi... to są pierwszej wody demokraci i uczą ludzi... oni i walutę poprawią, i socjalistów oświekszają, i z bolszewikami będzie spokój. Niech pan napisze, że to godna myśl i naród polski będzie wieki i potężny.
 — Prawda, panie Knedel, że to wszystko uczciwie, tylko kraj ten nie będzie nazywał się Polską — jego Pałesyną! Tego po panu się nie spodziewałem, abyś pan tak myślał. Przecież pan zawsze wytykał błędy żydów.
 — No tak, błędy... ale czyżby to był błąd żeby żyd został królem w tym kraju!
 — Włec i tu szydło wylazło...
 — Po co zaraz szydło? Dobry interes!
 X. X.

ta. Niech on będzie taki król, jak w Anglii, który tylko gości przyjmuje i papiery podpisuje, ale niech będzie król.
 Pałerowski królem być nie może, bo nie ma dzieci, Skulski ma tylko jedną dziewczynkę, Piłsudski też dzieci już mieć nie będzie, a Witos królem nie zostanie, bo już Polska miała króla chłopków, wobec tego musimy wybierać innego króla, takiego, który ma dzieci, bo one mogą być następcami!
 A kto ma najwięcej dzieci jeżeli nie żyd! Trzeba powołać na tron żydów Poznański, Hertz, Natanson, Kraushar, Berson oni mają dzieci, ale ich królem dziś wybierać nie wolno, ani żadnego Kona.
 To są tacy postępowi żydzi, a dziś są czasy demokratyczne. Dla tego wartoby wziąć jednę rebe, porządnego demokratę: z Góry Kalwarii, Grodziska, Włodawy, Klocka, lub Kołomyi... to są pierwszej wody demokraci i uczą ludzi... oni i walutę poprawią, i socjalistów oświekszają, i z bolszewikami będzie spokój. Niech pan napisze, że to godna myśl i naród polski będzie wieki i potężny.
 — Prawda, panie Knedel, że to wszystko uczciwie, tylko kraj ten nie będzie nazywał się Polską — jego Pałesyną! Tego po panu się nie spodziewałem, abyś pan tak myślał. Przecież pan zawsze wytykał błędy żydów.
 — No tak, błędy... ale czyżby to był błąd żeby żyd został królem w tym kraju!
 — Włec i tu szydło wylazło...
 — Po co zaraz szydło? Dobry interes!
 X. X.

Rada miejska upoważniła magistrat do zawarcia umowy z Tow.
 — Przyznanie pożyczek Towarzystwa Kredytowego.
 a) Na ostatniemu posiedzeniu dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi przyznane zostały pożyczki na 7 nieruchomości na ogólną sumę 485,000 rubli.
 — Osobista.
 Znany u nas kapelmistrz p. Franciszek Adamczyk po 5-letniej nieobecności powrócił do Łodzi z Kamieńca Podolskiego i tu objął kierownictwo orkiestry 31 pułku piechoty, kwatrującej w naszym mieście.
 P. Adamczyk przechodził wraz z rodziną swoją ciężkie chwile w Rosji, ostatnio jako kapelmistrz wojsk Petlury, który go, zarekwirując, przekazał dla jednej z trzech swoich orkiestr.

— Sprzedaż książek.
 Dziś w księgarni Gebetnera i Wolfa przez cały dzień odbywać się będzie sprzedaż książek gwiazdkowych i innych z przeznaczeniem 10% od obrotu na rzecz żołnierza polskiego. Kto więc ma kupić przed świętami książkę, niechże korzysta z dnia dzisiejszego.
 — Wieczór śmiechu.
 Związek pracowników skarbowych urzędów w dn. 31 grudnia r. b. Sylwestrowski wieczór śmiechu w Gospodzie urzędniczej, przy ul. Sienkiewicza № 40.
 Kierownik artystyczny — p. Franciszek Pruszyński. Dyrektor muzyczny — p. Ullas.
 — Zamiast kwiatów.
 Zamiast kwiatów na trumnę nieodzianą s. p. Jadwigi Krasuskiej, składają 30 mk. na ciepłą odzież dla żołnierza polskiego Bronisławostwo Miche lisowie.
 — Falszywe banknoty.
 a) Policja zatrzymała Samuela Szklarczyka i Salo Litmanowicza, którzy usiłowali puścić w obieg falszywe 50-markówki.
 Zatrzymano również Ewę Filipiak, która czyniąc zakupy, płaciła za towar falszwy 50-markówką.
 — Pożar fabryki.
 c) Wczoraj po południu wybuchł groźny pożar w przedalni firmy Hirsberg i Walczyński, przy Alejach Kościuszki.
 Tylko szybkiej i energicznej akcji III oddziału straży ogniowej, który nadszedł natychmiast z sikawką, parową, zawdzięczać należy, że pożar umiejscowiony został i skończyło się na po opaleniu znacznej ilości gotowego towaru i surowca na maszynach przedzielniczych. Fabryka ocalała. W każdym razie straty w zniszczonym towarze, wobec wysokich cen obecnych na surowce, są bardzo poważne.

— Pożary.

a) W fabryce braci Sawalskich, przy ul. Kilińskiego 199, wybuchł pożar w oddziale szarpaczy. Akcje ratunkową niosły II i IV oddziały straży ogniowej i dzięki temu ogień umiejscowiono. Podczas pożaru uległ poparzeniu robotnik fabryczny, Paweł Darkiewicz, którego opatrzył felczer miejscowy.

— Podrzutki.

a) W domu przy ulicy Cegielińskiej 44 znaleziono podrzutka płci żeńskiej. Noworodka odesłano do „Złobka“.

— We framudze sklepu jatkowego (Dwór Gościenny) przy ul. Fajra — podrzucono dziecko płci żeńskiej jednomiesięczne. — Podrzutka odesłano do Wydziału Dobroczyńności Publicznej.

— Kradzieże.

a) Ze składu ubrań Franciszka Hessego, przy ul. Andrzeja Nr. 1, skradziono różnego towaru na sumę 30,000 mk.

— Z mieszkania Haskiera Habera przy ul. Piotrkowskiej Nr. 17, skradziono garderoby i różnych rzeczy na sumę 25,000 mk.

— Z mieszkania Sebastjana Janiaka, zamieszkałego przy ul. Benedykta Nr. 12, skradziono różne rzeczy wartości 10,000 mk.

a) Z mieszkania Rafała Dereczyńskiego, przy ul. Średniej 23, skradziono garderobę i różne rzeczy wartości około 7000 mk.

— Z mieszkania Marii Franz, przy ul. Promyka 38, nieznanymi złodziejami skradziono rzeczy i bieliznę wartości 6000 mk.

— Z sądów.

a) Pod zarzutem terroru ekonomicznego stanął wczoraj w polskim sądzie okręgowym robotnicy Feliks i Franciszek Kołodziejscy, oraz Antoni Boczkowski. Akt oskarżenia opiewał, iż wszyscy trzej, spotkawszy na ulicy Wschodniej w styczniu r. b. fabrykanta Mozesza Szenroka — domagali się wypłacenia zapomogi wojennej, a gdy S. odmówił, zaczęli go szarpać i gwałtem ciągnąć do rady robotniczej. Interwenjowała policja i sprawę skierowano do sądu okręgowego. Sąd rozpatrywał wczoraj tę sprawę i nie podzielając zdania podprokuratora Pełki, żądającego ukarania podsądnych więzieniem, uznał za winnych tylko zakłócenia spokoju publicznego i skazał Feliksa i Franciszka Kołodziejkich po 2 tygodnie aresztu, zaś Boczkowskiego uniewinnił. Skazanym po zastosowaniu amnestji — kara została całkowicie darowana.

Sprawy robotnicze.

— Zakończenie strajku.

a) Dzięki interwencji Polskich Związków Zawodowych zatarg wynikły na tle ekonomicznym pomiędzy robotnikami przedsiębiorstwa a zarządem fabryki wyrobów bawełnianych „Krusche i Lorentz“ w Zgierzu został załatwiony. Wszystkim robotnikom w liczbie 80 powiększono wynagrodzenie, na podstawie wyrównanego cennika płac zarobkowych, przedstawionego przez Polski Związek zawodowy, zgodnie z żądaniami normami podwyżek.

A my?

W „Gazecie Por. 2 Grosze“ p. Emwer ogłasza b. cieżką uwagę naszych stosunków społecznych. Podajemy jedną:

Międzynarodowa konferencja pracy uchwaliła zasadniczo 48-godzinny tydzień pracy, uwzględniając wszakże położenie ekonomiczne poszczególnych krajów, zgodziła się na zasadnicze zmiany lub odroczenie terminu wprowadzenia reformy.

Grecji udzielono zwłoki 8-letniej, Rumunii 3-letniej, Holandia ma pracować 60 godzin tygodniowo, tj. 10 godz. dziennie.

Ale to Holandia, kraj zamożny i nie zniszczony przez wojnę, natomiast Polska — w myśl życzeń pp. socjalistów ma pracować 46 godzin tygodniowo, a resztę czasu biedować i domagać się zapomóg państwowych. Holender bowiem chce i lubi pracować i dorabiać się, a my?

My lubimy wiewać i brać pieniądze, jak najwięcej pieniędzy, byle nie trzeba było pracować.

KIERMASZ??

Paderewski odpiera zarzuty Bilińskiego.

Posiedzenie komitetu seniorów.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 20 grudnia. Na posiedzeniu komitetu seniorów w sprawie wyjaśnienia zatargu pomiędzy panami Paderewskim a Bilińskim. P. Biliński był nieobecny. Stało się to z tej przyczyny że marszałek nie zaprosił b. ministra skarbu — ponieważ nie jest on posłem.

Z powodu, iż wyjaśnienia, które na posiedzeniu tem dawał p. Paderewski, miały charakter poufny — narazie możemy podać jedynie te szczegóły, które przedostały się do kulaarów sejmowych. Według nich p. Paderewski przemawiał około półtorej godziny. P. Paderewski tłumaczył i wyjaśniał słuszność tych zakupów, które kazał dokonać zagranicą — powołując się również na aprobatę i poparcie pułk. Hallera oraz wiceministra spraw zagranicznych Skrzyńskiego. Wziął on także w obronę swoje otocze-

nie, któremu niesłusznie stawiano głoszone zdaniem jego — zarzuty.

Nowy minister skarbu p. Grabski, został zadowolony w charakterze eksperta, wliczył, iż na część tych zakupów można bezwzględnie swe absolutorjum, niektóre jak naprz. lokomotywy były nawet nieznacznie jednak można było dostać na dogodnych warunkach.

W sprawie szczegółów dzisiejszego komitetu seniorów zapewniano naszego korespondenta warszawskiego, że zostaną one ogłoszone w rządowych stenogramach. Na posiedzeniu obecne było całe biuro stenografów sejmowych. Stenogramy te przejrzy p. Paderewski, po zostanie opublikowany oficjalny ich skrót.

Przyszłość gospodarcza Polski.

Poglądy finansistów francuskich. Wielki bank franko-polski. Bliski rozwój przemysłu polskiego.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 20 grudnia. Wrócił tu z Paryża dyrektor Banku Handlowego w Warszawie p. Stanisław Karłowki. W rozmowie z naszym warszawskim korespondentem — oświadczył on, iż zjazd kupców i przemysłowców w Paryżu objawiał wielkie zainteresowanie Polską. Zaznaczył on, że w tamtejszych sferach handlowych zła wrażenie wywarły niektóre zarządzenia rządu polskiego, jak naprz. centrala dewiz oraz sekwestr walut zagranicznych, będących w posiadaniu poddanych francuskich. Dalej zakomunikował dyr. Karłowki, że idea stworzenia wielkiego Banku franko polskiego jest bliska realizacji. Bank ten posiadać będzie 20 milionów franków kapitału zakładowego. Ze strony francuskiej udział w nim wezmą najważniejsze przedsię-

biorstwa bankowe tamtejsze oraz szereg wielkich przemysłowców, połowę kapitału pokryją w stółce wielkie banki polskie z trzech dzielnic.

W sferach przemysłowców francuskich nie ma sobie doskonale sprawę z tego, że przez szereg lat jeszcze przemysł francuski nie będzie mógł liczyć na rynek zbytu w Polsce, a to ze względu na stan waluty polskiej.

Najtańsze nawet towary francuskie — rachowywane na marki polskie — pod względem ceny nie potrafiłyby rywalizować z cenami krajowymi.

Wobec tego ujawnia się duża tendencja sprowadzania surowców z Francji do Polski, sprzedawania ich tutaj przy wielokrotnie niższych kosztach robocizny oraz węgla.

Głabiński przeciwko Bilińskiemu.

Wynurzenia Głabińskiego. Zapowiedź listu przez „Gazetę Warszawską“ Zdanie ententy. Ona go niechce.

(Od własn. korespondenta.)

Warszawa, 20 grudnia. Dzisiejsza „Gazeta Warszawska“ ogłasza, iż w tych dniach zamierza umieszczyć list otwarty p. Głabińskiego, jako odpowiedź byłemu ministrowi Bilińskiemu. Prof. Głabiński w liście tym tłumaczy przyczyny ataków z jego strony, skierowanych przeciwko p. Bilińskiemu.

Twierdzi on, że p. Biliński nie ma zaufania w sferach zagranicznych ententy, jak ex-minister austrijski, któremu zarzucają, iż jest on jednym

z tych, którzy sprowadzili wybuch wojny. Kłótnia nie stawia zarzutów żadnych p. Bilińskiemu jako człowiekowi o niezaprzeczalnych zasługach, lecz swój brak zaufania opiera na politycznych względach.

Następnie p. Głabiński stanowczo protestuje przeciwko temu jakoby on lub jego stronnicy miało powziąć a jakiegokolwiek zobowiązania do ministra spraw zagranicznych, austrijskiego Berchtolda w sprawie Polski.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 19 grudnia (PAT.) Komunikat Sztabu Generalnego Wojsk Polskich.

Front litewsko-białoruski: Atak bolszewicki na naszą placówkę we wsi Karpanicze (na południe od Połocka) odparto. Oddziały nasze śmiałym wypadem na Krasnoluki rozbiły nieprzyjaciela, biorąc 14 jeńców, Zresztą na froncie spokój.

Front wołyński: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller, pułkownik

Zagadnienia polityki polskiej.

P. Józef Bek zgłosił dymisję ze stanowiska wiceministra spraw wewnętrznych. Jak wiadomo, ludowcy na to stanowisko wysuwają kandydaturę pos. Kiernika. Ostateczna decyzja nastąpi dopiero po powrocie min. Wojciechowskiego ze Lwowa.

W miejsce p. K. Buszczyńskiego na generalnego konsula w Stanach Zjednoczonych zo-

stanie powołany pos. Grotowski, starosta z chodniej Małopolski, obeznany z tamtejszymi stosunkami.

Delegat generalny * dla Galicji p. Gąbrowski w Warszawie. Brał on udział we wczorajszym posiedzeniu Rady ministrów i konferencji z ministrem spraw zagran. Patkiem.

Słynny przywódca kadetów rosyjskich, B. Lukow, który, gdy Niemcy byli w Kijowie, propagował ideę porozumienia pomiędzy Rosją i Niemcami i nawet jeździł do Berlina, obecnie bawi w Londynie, gdzie wydaje książkę o Rosji, w której to książce zarzuca Polakom tendencje imperialistyczne i sam podnosi znane preferencje centralistów rosyjskich do Litwy, Białej i Chełmszczyzny i Podlasia.

„Warsz. Riecz“ donosi, że konsul polski w Odessie p. Srokowski oświadczył korespondentowi gazety „Syn Ocieczestwa“, iż sprawa układu politycznego z Denikinem pozostaje nadal w tary. Układ nie będzie dotyczył granicy państwa rosyjskiej a będzie raczej miał charakter prowizorycznej konwencji wojskowej, wymiarnej przeciwko bolszewikom i Niemcom.

Niemcy gotują rewolucję na Górnym Śląsku.

Ruch monarchistyczny na Górnym Śląsku. — Ludendorff chce postawić ententę wobec faktów dokonanych. — Konferencja wojsk. — Co na to rząd polski, co na to ententa?

(Od własnego korespondenta.)

Poznań, 20-go grudnia. Międzynarodowe polskie organy śląskie otrzymały zupełnie jawną wiadomość, że wśród Niemców-hakatystów na Śląsku w ogóle na wschodzie Niemiec, potęguje się ruch wojskowy monarchistyczny, którym kieruje Ludendorff. Ruch ten zamierza wywołać na Górnym Śląsku „rewolucję narodową“, przez zwołanie rządów jeszcze przed okupacją koalicyjną.

Ruch ten liczy na „przemęcenie“ koalicji, wolność i brak stanowczości u Najwyższej Rady w Paryżu. Sądzi, że „fakt dokonany“ musi koalicję do rewizji swego stanowiska względem Górnego Śląska, a w Niemczech wywoła zbrojne powstanie narodowe i skupi „patriotów“ około tego ruchu.

Faktem jest, że wśród wyższych oficerów niemieckich na Górnym Śląsku ujawnia się w ostatnich dniach jakiś gorączkowy ruch. Sądzono

wprzód, że to przygotowania ewakuacyjne, tymczasem pewne oznaki wskazują na to, że to koncentracja.

Największy zatem czas, ażeby koalicja przystąpiła nareszcie na Górny Śląsk swoje wojska, bo jeśli ta ciągła zwłoka będzie trwała nadal, to doczekamy się drugiej „Goltziady“. W każdym razie Polska nie może patrzeć obojętnie na te knowania niemieckie na Górnym Śląsku, i musi być gotową na wszelkie niespodzianki. Wynik ostatnich wyborów daje Polsce niezbity moralny i polityczny mandat do traktowania G. Śląska jako swojej własności i uważania, by ta własność nie doznała szkody ze strony Niemców, którzy wszelkimi sztuczkami będą chcieli zatrzymać ten kraj dla siebie.

Fakty wyżej przytoczone winny nareszcie wpłynąć na definitywne i szybkie decyzje w sprawie Górnego Śląska.

Agitacja na Białej Rusi.

Warszawa 20 grudnia. (PAT.) K. B. P. dołosi: W ziemi brzeskiej agitacja rosyjska rozwija się ze szczególną energią i zabiegliwością. Agitatorzy pod najrozmaitszymi postaciami przebiegają wsie i starają się pozyskać ludność miejscową dla Rosji. Wydatną pomoc znajdują w cerkach żydowskich, z których wychodzą różne opinie rzucane w szerokie masy, jak n.p. o małej wartości marki polskiej w stosunku do rubla, o surowych karach, jakie po powrocie rządów rosyjskich spotkają tych, którzy sprzyjają polakom, o niewątpliwie rychłym usunięciu się władz polskich pod naporem Denikina, który, mówią, już idzie.

Wyniki tej agitacji dają się odczuwać zwłaszcza wśród nauczycielstwa pozostałego z dawniejszych czasów. Żadnego z nauczycieli tych nie można wciągnąć do pracy społecznej, bo każdy obawia się, aby go nie posądzono o politykę i o sprzyjanie Polakom.

Ogólnie jednak nastroj ludności, składającej się w przeważnej części z Białorusinów prawosławnych, jest dla Polski przychylny. W wyborach do rad gminnych przechodzili Polacy, nawet w tych wsiach, w których przeważają ilościowo Białorusini prawosławni. Ale i tam, gdzie są sami prawosławni nie wykazują oni bynajmniej niechęci względem Polaków.

Protesty w sprawie Galicji wschodniej.

Lwów, 20 grudnia. (PAT.) Tymczasowa Rada Miejska w Stanisławowie uchwaliła protest przeciw prowizorium b. Galicji Wschodniej z apelem do rządu i sejmu, aby odwołał pełnomocników polskich z konferencji pokojowej w Paryżu.

Lwów, 20 grudnia. (PAT.) Zarząd gminy w Zaleszczykach uchwalił wystąpić do Naczelnika państwa, sejmu i rządu rezolucję, protestującą przeciw prowizorium Galicji Wschodniej.

Propozycje miasta Bydgoszczy.

(od własnego korespondenta.)

Warszawa, 20 grudnia. Do Warszawy przybyła delegacja ludności z Bydgoszczy z propozycją przeniesienia sądu najwyższego oraz innych centralnych władz warszawskich, których urzędowanie nie jest niezbędne w stolicy do Bydgoszczy.

Motywuja delegaci swoją propozycję tem, że miasto ich posiada liczne i wygodne lokale publiczne, doskonale nadające się na pomieszczenie w nich instytucji państwowych. Zarazem przeniesienie to odciążałoby w znakomitym stopniu przeludnienie Warszawy.

Bank Towarzystw spółdzielczych.

Warszawa, 20 grudnia. (PAT.) Dziś, pod przewodnictwem mecenasa Emila Weigla odbyło się walne zebranie akcjonariuszów Banku Towarzystw Spółdzielczych. Na posiedzeniu tym upoważniono zarząd do zmiany kapitału zakładowego, wynoszącego 2 miliony rubli na marki polskie.

Następnie upoważniono zarząd do zwiększenia kapitału zakładowego banku za pomocą wypuszczenia nowych imiennych akcji bankowych na sumę nominalną 4 miliony marek, złożonych z 4000 akcji po 1000 marek, oraz do utworzenia oddziału banku w Wilnie, jakoteż do nabycia na ten oddział upatrzoną w tym celu nieruchomości. Nieruchomość ta będzie kosztowała około 1 miliona rubli. Dochód, jaki on daje obecnie wynosi 40.000 rubli.

O poprawę bytu pracowników państwowych.

Warszawa, 20 grudnia. (PAT.) W Warszawie bawi delegacja urzędników i pracowników publicznych wszystkich dekanatów urzędów i szkół w Małopolsce.

Delegacja ta przedstawiła wybitniejszym posłom i przewodniczącym klubów sejmowych oraz ministrom skarbu, aprowizacji, kolei i prezydentowi ministrów, uchwały z wiecu, odbytego w Krakowie o przyznaniu pracownikom państwowym deputatów żywnościowych tak, jak oficerom, o przydzielenie pracownikom publicznym odpowiedniej ilości węgla na opał, uregulowanie wypłaty poborów, polepszenie bytu, ujednostajnienie służby państwowej na całym terenie Rzeczypospolitej, przyznanie 13 pensji wraz z dołatkami także pomocnikom kancelaryjnym i pomocniczej służbie.

Postulaty te należyte umotywowane przyjęli wyżej wymienieni bez wyjątku życzliwie.

I ta firma także.

Lwów, 20 grudnia. Tajny skład 5,000 par obuwia we Lwowie w magazynach czeskiej firmy A. i T. Bata wykryła miejscowa straż obywatelska. Firma ta, sprzedaje wyłącznie drewniaki, a indagowana, czy nie ma innego obuwia na składzie, oświadczyła, że istotnie innego obuwia nie ma. Tajny magazyn, mieszczący się w dwóch sklepach, opieczętowano, oddając sprawę urzędowi dla zwalczania lichwy i spekulacji.

Litwa przeciw Polsce.

Wilno, 20 grudnia. (PAT.) Z Wilna donoszą, że rokowania litewsko-łotewskie trwają w dalszym ciągu. Zdecydowano zawrzeć konwencję wojskową polityczną dla wspólnej obrony przed Niemcami i bolszewikami. Delegaci litewscy zażądali, by rząd łotewski bez zgody Litwy nie zawierał żadnej umowy politycznej z Polską.

Kredyt dla Europy.

Wiedeń, 19 listopada. (PAT.) W. B. K. donosi z Waszyngtonu: Senat amerykański zgodził się ostatecznie, ażeby Europie utworzyć kredyt.

Niemcy opuścili ziemie nadbałtyckie.

Paryż, 20 grudnia. (PAT.) Z Berlina donoszą, że ostatnie oddziały wojsk niemieckich krajów nadbałtyckich, mianowicie żołnierze dywizji Rosbacha przeszły 16 grudnia granicę. Tym samym Niemcy wycofali się ostatecznie z ziem nadbałtyckich.

Komisja.

Paryż, 20 grudnia. (PAT.) Pod przewodnictwem von Simsona wyjedzie z Berlina niemiecka komisja, mająca się porozumieć z ententą w sprawie przeprowadzenia zarządzeń wojskowych i administracyjnych. Do Paryża przybędzie ta komisja w niedzielę.

Obawa przed zarazą.

Nauen, 20 grudnia. (PAT.) Wypuszczony na wolność Radek Sobelson nie wyjechał jeszcze z Berlina ponieważ ani Danja, ani Polska nie zezwoliły na przejazd jego do Estonji.

Zerwanie rokowań z bolszewikami.

Nauen, 20 grudnia. (PAT.) Kopenhaskie rokowania angielsko-rosyjskie zostały całkowicie zerwane. Odbędą się jeszcze 2 wspólne posiedzenia w sprawie dostawy żywności dla angielskich jeńców w Rosji i w sprawie ułatwienia przesyłek pocztowych. Litwinow wydał dłuższy memoriał, w którym składa winę za zerwanie rokowań na Anglię. Dowodzi on, że Anglia zażądała zwolnienia wszystkich jeńców angielskich i cywilnych angielskich przebywających w Rosji, wzamian zaś za to miała Anglia uwolnić tylko 100 rosjan. O'Grady otrzymał od swego rządu polecenie, aby cofnął wszystkie poczynione Litwinowi koncesje i przerwano rokowania.

„Dons ex machina“.

Wiedeń, 20 grudnia. (PAT.) Według oświadczenia Cziczerina bolszewicy dążą do wywołania konfliktu w łonie państw ententy i liczą głównie na wywołanie wojny japońsko-amerykańskiej, w którą by i inne państwa zostały zawikłane.

Rosja zginie z głodu.

Paryż, 19-go grudnia. (PAT.) Radio poznało osoby, przybyłe z Rosji sowieckiej do Mikołajewa, opowiadają o bardzo ciężkich stosunkach aprowizacyjnych w miastach. Brak przedewszystkiem opału. Mieszkańcy wsi nie chcą dowozić drzewa do miast. Ludność miejska odbywa 10 wiorst drogi piechotą, ażeby zdobyć trochę opału. Plan zmobilizowania robotników, celem uruchomienia fabryk wywołał rewolty robotnicze w Moskwie, Katudze, Iwanowie, Wasieszynie i Briańsku.

Porozumienie polityczne państw ententy.

Wiedeń, 20 grudnia. (PAT.) W ogólnej dyskusji nad polityką zagraniczną oświadczył Lloyd George, że odnośnie do Rosji — na konferencji osiągnięto całkowite porozumienie co do polityki państw sprzymierzonych. Między Japonią a Ameryką toczą się rokowania w sprawie polityki na Syberji. Do decyzji jeszcze nie doszło. Z Rosją pertraktować nie można, ponieważ ani Denikin, ani Koltczak nie są upoważnieni do pertraktacji w sprawie Rosji. Jeżeli bolszewicy chcieliby, aby z nimi pertraktowano, musieliby zwołać zgromadzenie narodowe, a dopiero w takim wypadku byłby ktoś, z kim koalicja mogłaby zawrzeć pokój.

Półowę kosztów.

Nauen, 20 grudnia. (PAT.) W izbie lordów Lord Courson oświadczył, że operacje wojenne na wschodzie pochłonęły wielkie sumy, które dotychczas pokrywać musiała Anglia. Półowę tych ciężarów będzie musiała obecnie ponosić Francja.

O pokój z Turcją.

Paryż, 20 grudnia. (PAT.) Berthelote, szef ministerjum spraw zagranicznych, wyjedzie w niedzielę z Paryża do Londynu w celu kontynuowania obrad wszczętych przez Clemenceau z Lordem Coursonem w sprawie pokoju z Turcją.

O cerkiew na placu Saskim.

Warszawa, 20 grudnia (PAT.) Przewodniczący komisji robót publicznych p. ks. Chrzanowski wystosował do pana ministra robót publicznych pismo z zapytaniem, czy prawdziwa jest pogłoska, jakoby Rosjanie, zamieszkali w Warszawie za pośrednictwem Sazonowa wyjednali w poselstwie angielskim interwencję u rządu polskiego, aby zaniechał rozbiórki dzwonnicy na Placu Saskim. Pismo p. ks. Chrzanowskiego przypomina uchwałę komisji robót publicznych z dnia 26 bm. powziętą 16 głosami przeciw 6, a domagającą się chwilowego wstrzymania rozbiórki byłej cerkwi i dzwonnicy na Placu Saskim aż do wykonania specjalnej komisji sejmowej, któraby o losie tych gmachów zdecydowała po wysłuchaniu opinii znawców.

Niemiecka ustawa.

Wiedeń, 20 grudnia (PAT.) Baron Lersner przedłożył w Paryżu Radzie Najwyższej niemiecką ustawę z dnia 13 grudnia, według której zbrodnie i występki popełnione w czasie wojny w kraju nieprzyjacielskim podlegają sądom niemieckim.

W kołach dyplomatycznych panuje przekonanie, że bez względu na tę ustawę musi nastąpić bezwarunkowo wydanie osób, przewidziane w traktacie pokojowym.

Odważni litwini.

Wilno, 20 grudnia (PAT.) Z Kowna dochodzą:

Organ litewskich socjalistów nawołuje do powszechnego zbrojenia ludu i do przygotowania się do wojny z Polakami, Niemcami i Rosjanami.

Bolszewicy ryczałtem strzelają.

Wiedeń, 20 grudnia (PAT.) B. K. donosi z Berlina pod datą 20 bm.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ donosi z Helsingforsu, że rząd Lenina odkrył nowy spiszek antybolszewicki. Aresztowano córkę pewnego pułkownika. Podczas rewizji u jej ojca przekonano się, że idzie tu o szeroko rozgałęziony spiszek wojskowy. U córki tego pułkownika znaleziono rewolwery. W następstwie rozstrzelano ją. Ponadto rozstrzelano 300 osób, m. i. wielu Francuzów i Anglików.

Kara śmierci na łobuzów.

Budapest, 20 grudnia (PAT.) W procesie L. Laaszo i tow. o stracenie antybolszewików — zostało 5 oskarżonych, m. i. sam Laaszo, skazanych na śmierć przez powieszenie. Resztę oskarżonych skazano na karę więzienia od 2-ch do 15 lat.

Miljon robotników.

Lyon, 20 grudnia (PAT.) Francja prowadzi z Włochami rokowania o zawarcie traktatu, na mocy którego Francja ma otrzymać milion włoskich robotników dla odbudowy zniszczonych obszarów.

Niepokoje w Lizbonie.

Wiedeń, 20 grudnia (PAT.) Donoszą z Lizbony, że z okazji rocznicy zamordowania dyktatora Sidonio Pállo doszło w Lizbonie i w Oporto do wielkich zaburzeń, wywołanych zakazem urzędzeń a obchodu rocznicy. Wiele osób odniosło przytem rany. Dokonano aresztowań.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Z Kowna donoszą: Rząd litewski otrzymał od Anglii pożyczkę w kwocie 20 milionów funtów szterlingów wzamiat na przyznanie interesantom angielskim prawa eksploataowania lasów i monopolu lnu.

Na miejsce rozwiązanej Rady białoruskiej powstał komitet, złożony z przywódców białoruskich Własowa, Łosika, Sięrazy, Michajowskiego i Tereszczuki.

Rząd austriacki przedłożył narodowemu zgromadzeniu projekt postępowania karnego przeciw paskarzom. Projekt przewiduje utworzenie sądu ławników.

Marszałkiem Izby francuskiej został wybra-

ny 478 głosami na 485 głosujących Paweł Dechanel.

Wznowienie stosunków z Niemcami przez ententę przewidywane jest w styczniu.

Według wiadomości, nadchodzących z Paryża, na konferencji londyńskiej Clemenceau odniósł walne zwycięstwo nad Lloydem Georsem. Chodziło o system dalszej polityki światowej. Była także omawiana kwestja polska i wogół kwestja Europy Wschodniej. Są dane, że rządy koalicyjne wystąpią obecnie stanowczo wobec Niemiec i, że traktat pokojowy z Niemcami ostatecznie zostanie ratyfikowany z początkiem stycznia.

W tych dniach już ma się pojawić w Budapeszcie rozporządzenie rządowe, na mocy którego żydzi galicyjscy i pochodzący z Królestwa Polskiego będą wydalenii z Budapesztu. Chodzi tu o 25 tys. do 30 tys. osób.

Rząd francuski zamierza obszar Mondarcon w Ardenach pozostawić w stanie zniszczonym — jako pomnik wojny.

Wilson będzie po raz trzeci kandydował. Głównym jego programem wyborczym będzie sprawa Ligi narodów.

Z inicjatywy austriackiego oddziału koalicyjnej komisji odbędzie się w całej Europie, z wyjątkiem Rosji, konskrypcja wagonów kolejowych, które dawniej były własnością Austro-Węgier. Wagony te będą rozdzielone między państwa narodowościowe, powstałe na obszarach dawnej monarchji austriackiej.

Niedawno znów doszło do nowych rozruchów antyżydowskich w Peszcie na Węgrzech. Po wiecu antysemitycznym, na którym żądano robót przymusowych dla żydów, którzy popierali rządy bolszewickie i uznania za zdrajców wszystkich żydów, odpowiedzialnych za przedłużenie okupacji rumuńskiej oraz podziału ich mienia między lojalnych urzędników państwowych i robotników, — tłum wtargnął do lokalu pism żydowskich „Nepszawa“ (socialistyczny organ) i „Az Est“ i wyrządził poważne szkody.

Z WARSZAWY.

Komisarz nadzwyczajny Anusz wobec przewranta dostawy gazu przez Dessauskie Towarzystwo gazowe ogłosił na mocy przepisów o stanie wyjątkowym tymczasowy sekwestr gazowni, przy czem zarządzającym z ramienia zarządu przymusowego mianował inżyniera Swidę. Zarządzenie to będzie miało moc obowiązującą do czasu ostatecznej decyzji ze strony sądu. Od dziś dopływ gazu w mieście przywrócono.

Lewica PSL wykluczyła jednomyślną uchwałą p. Dąbala ze swego grona z powodu smutnego wypadku znieważenia p. Krępy. (Dobrze już iazie — Przep. Red.)

W Warszawie bawi wycieczka górnoślązków, złożona z kilkudziesięciu osób żołnierzy i górników, w tym część z Westfalji.

Przyjęciem zajmuje się komitet górnośląski. Goście górnośląscy zwiedzali miasto, wczoraj t. j. w sobotę wieczorem byli w teatrze, zaś jutro po dokonaniu zwiedzania Warszawy — wyjeżdżają.

Z rozkazu nadzwyczajnego komisarza Anusza — gazownia warszawska, której czynność, jak donosiliśmy już — została zawieszona przez niemieckie konsorcjum akcyjne — została ponownie puszczona w ruch. Dokonane to zostało z rozkazu Min. Spraw Wewa, na zasadzie prawa o ochronie wzmocnionej.

Na wczorajszym posiedzeniu Rady Ministrów rozpatrywana była sprawa 13 pensji dla oficerów.

Minister spraw wojskowych Leśniewski oraz wiceminister Majewski gorąco popierali przeprowadzenie jej. Należy się spodziewać, iż kwestja ta zostanie rozstrzygnięta pomyślnie.

W procesie o kradzież opon samochodowych

wych w wojennym sądzie warszawskim wydany wyrok, skazujący oskarżonych żołnierzy straży kolejowej Edmunda Grabarskiego, Władysława Przechódki i Ignacego Ciesielskiego na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Obrońca wniósł żądanie rewizji procesu. Sąd złożył wyrok do zatwierdzenia Naczelnego Państwa.

Z KRAJU.

Postowie sjonistyczni zwrócili się do sterstwa aprowizacji z żądaniem, aby kupiec żydowski w Radzyminie pod Warszawą udzielał więcej artykułów monopolowych do sprzedania, niż chrześcijanom!!!

W ubiegłą niedzielę odbyły się w szeregach miast wybory do Rad miejskich. Ciekawe rezultaty:

W Makowie głosowało 70 proc. wyborców. Wybrano 5 z P. P. S., 4 narodowców i 15 z Bundu.

W Białej Siedleckiej Polski Związek Robotniczy otrzymał 5 mandatów, polska lista 4, szczańska 4, żydzi 13, z czego „Bund“ 6.

W Wyszku P. P. S. 8, ludowcy 3, narodowcy 2, żydzi 11, z czego sjonisci 7.

W Łosicach: Polacy 6 i żydzi 6, z czego „Bund“ 3.

W Kutnie: Narodowcy 8, P. P. S. 7, żydzi 1.

W Błoniu: Narodowcy 9, P. P. S. 1, żydzi 5.

Do okolic Rowna wznaga się napływ rosyjskich. Mają oni tu już ośm średnich zakładów naukowych. Wołyni znów zalewany jest przez żywioł obcy.

Od kilku dni władze wojskowe przeprowadzają wielkie rewizycje wśród kupców żydowskich Lwowa. Odebrano im olbrzymie zapasy skóry, sukna, części umundurowania, cukru i p., wartości kilku milionów koron. Pisma żydowskie lwowskie czynią z tego powodu alarm.

Wielkopolska uderzyła obecnie na alarm z powodu masowego nawiedzenia tej dzielnicy przez „naszych najserdeczniejszych“, a nieprzeznaczonych tam „gości“. W porę zauważywszy uplanowany na siebie najazd hord żydowskich świadoma swej sily, podejmując ze spokojem wypowiedzianą walkę, zwracając się z alarmującym ostrzeżeniem pod adresem poznańczyków.

Naukowa operacja.

W mieście Cincinnati w Stanach Zjednoczonych dr. C. M. Kelly dokonał wobec licznej audytorjum operacji na samym sobie.

Operacja nie należała do najłatwiejszych jednakże dr. Kelly rozebrał się sam do operacji wyjodynował skórę i sam sobie znieczulił brzuch „neo-kokainą“.

Gdy dr. C. M. Kelly wbił sobie nóż chirurgiczny w swoje podbrzusze, aby sam na sobie dokonać operacji wyrostka robaczkowego (apendicitis), dr. Paul — bacznie przypatrywał się rozmawiał z nim w czasie całego przebiegu operacji w szpitalu Pethesda.

Chirurdzy oświadczyli, że to był pierwszy wypadek takiej operacji w podobnych okolicznościach. Dr. Kelly zastosował na sobie miejscowe znieczulenie, wstrzykując sobie tak zwane „nowo-kokainę“.

Po ukończeniu operacji oświadczył doktor Kelly, że nie odczuwał żadnego bólu z wyjątkiem ukłucie igły hypodermicznej.

Na Gwiazdkę 5150—

Wykwintne papeterje, obrazy, gry i zabawy polskie

Polski Skład Materiałów Piśmiennych,

B. JANKOWSKI, Piotrkowska 132

Przyjmuje się roboty drukarskie, ceny najniższe

W dniu wczorajszym rozstała się z tym światem wiceprzewodnicząca naszego Towarzystwa

s. i p.

Jadwiga Krasuska.

W zmarłej tracimy zacnego człowieka i światłą kierowniczkę, która bezinteresownie czuwała nad losem biednej dziatwy. Niech Jej ziemia lekka będzie!

3361 1

Zarząd Kolonji Letnich przy Chrześc. Tow. Dobroczynności.

Wojewoda łódzki a żydzi.

Ciekawy bardzo i charakterystyczny artykuł przynosi w jednym z ostatnich numerów sjonistyczny „Lodzer Tageblatt” — opisuje mianowicie przebieg wizyty, jaką złożył na specjalne zaproszenie rabin łódzki wojewodzie Kamińskiemu.

Po wzajemnym zaznajomieniu się zawiązała się dłuższa rozmowa, w czasie której pan wojewoda otwarcie zaznaczył swe stanowisko wobec sprawy żydowskiej, wyrażając się w uznaniu pełnego równouprawnienia żydów. Nie można czynić żydom żadnych trudności w dziedzinie zarówno ekonomicznej jak i politycznego życia. Żydzi są — zdaniem wojewody — elementem dla kraju pożytecznym, lecz muszą oni ponosić również ciężary obowiązków jak i polacy. Podniósł też, że gdy tylko obejmie urząd wojewody na stałe — muszą się zmieniać obecne stosunki narodowościowe w Łodzi. W końcu wzmiankował p. wojewoda z pewnym zadowoleniem, że w czasie swego urzędowania, jako starosta, w Końskich panowały tam niezamącone niczem dobre stosunki polsko-żydowskie, żydzi też tamtejsi z okazji wyjazdu jego — złożyli mu pożegnalny adres.

Rabin ze swej strony informował wojewodę o tutejszych warunkach i sprawach, czego wojewoda słuchał z dużym zainteresowaniem. Konferencja trwała 3 godziny. (i)

Zaprzedańcy żydowscy.

Pomimo energicznej akcji prasy narodowej w kierunku podejmowania samoobrony i wzniesienia coraz wyżej tam zaewirującej nas fali żydowskiej — raz po raz jeszcze z różnych okolic kraju dochodzą nas wiadomości o zaprzędawaniu własności polskiej w macki polipa semickiego.

Oto znów, jak donosi prasa lubelska: Polska spółka dla przemysłu leśnego w Lublinie sprzedała dużą leśną przestrzeń z dóbr Olchowiec, w pow. Krasnostawskim ziemi Lubelskiej, w ręce żydowskie. Fakt powyższy tem silniej winien być przez społeczeństwo napiętnowany, iż wśród członków spółki są p. p.: Stanisław Kowarski, właściciel Dąba w Lubelskiem i dr. Miklaszewski z Krakowa.

Radomskie „Odrodzenie” znów zamieszcza nekrolog sordedawczyka Anton. Kaźmierczaka, który sprzedał dom w Radomiu, żydowi Abramowi Den za 230,000 rubli.

Pod Włocławkiem niejaki Józef Koziorowski swój majątek Łąki Markowe — sprzedał Sinie Praszkerowi z Włocławka. Obecnie ten sam Koziorowski pertraktuje o kupno większego majątku w pow. Lipnowskim od p. Wąsowiczowej, zapewne by za odpowiednim paskarskim zyskiem odprzedać go żydom.

Hanba zdracom — paskarzom!

Najazd żydów na Polskę.

Do Warszawy przybył Meier Freinleb, przedstawiciel komitetów opieki nad żydami na Litwie i Białorusi, który za muje się reewakuowaniem żydów do Polski, skąd zostali wydalenii w pierw-

szym roku wojny. Liczba tych żydów z Polski i Litwy wynosić ma przeszło 200,000, a przybywają oni głównie z Wielkiej Rosji. Delegat zwrócił się do amerykańskiego Komitetu żydowskiego w Warszawie o pomoc i wstawiennictwo u rządu w celu przesłania tych żydów z powrotem do Polski.

Niewiadomo, co uczyni w tym wypadku rząd, lecz sądzić należy, że bezwarunkowo oprze się zakusom bolszewicko-żydowskim: przystania nam 200,000 agitatorów Trockiego. Jeśli zresztą żydzi cierpią u nas taki niedostatek, odbiera im się handel i przemysł, nie pozwala się im pracować w niedziele, obraża się ich sumienie, organizuje „pogromy”, wyrzuca się ich ze szkół i wogóle wyrządza niezliczone krzywdy — to pocóż ma ta masa na te udręki tu przyjeżdżać?

Czysty chyba interes nie pozwala na to! I rzeczywiście trudno uwierzyć i wytłumaczyć to dziwne zjawisko. Ale jest w tem niezbity dowód, że wszelkie brednie żydowskie o ucisku żydów w Polsce, protesty żydów zagranicznych, składowi na ofiary „pogromów” — są tylko bezczelnymi denuncjacjami, celem oczernienia młodej republiki w oczach koalicji.

Jeńcy - polacy w Niemczech.

Na skutek energicznej akcji ze strony władz wojskowych polskich — zdołano obecnie zapewnić sobie przywrócenie wolności tym wszystkim obywatelom, którzy zostali jej pozbawieni jako więźniowie polityczni, jeńcy lub przymusowo wywiezieni do robót i t. d.

Według raportu, nadesłanego przez komisarza rządu polskiego, w ostatnich dniach z wzięcia w Collnow zwolniono 131 obywateli naszych. Dalsze zwolnienia są przewidziane.

Wszyscy obywatele nasi, posiadający krew-

nych czy zna omych, którzy dojad w tej czy innej formie pozbawieni są wolności w Niemczech, a co do których władze nasze mogłyby wszcząć starania o ich powrót do kraju, niezwłocznie winni nadsyłać odpowiednie wiadomości pod adresem: Zamek, Min. Spraw Wojsk. Departament II, pakt. dr. Polakiewicz.

Rozkwitająca Belgja.

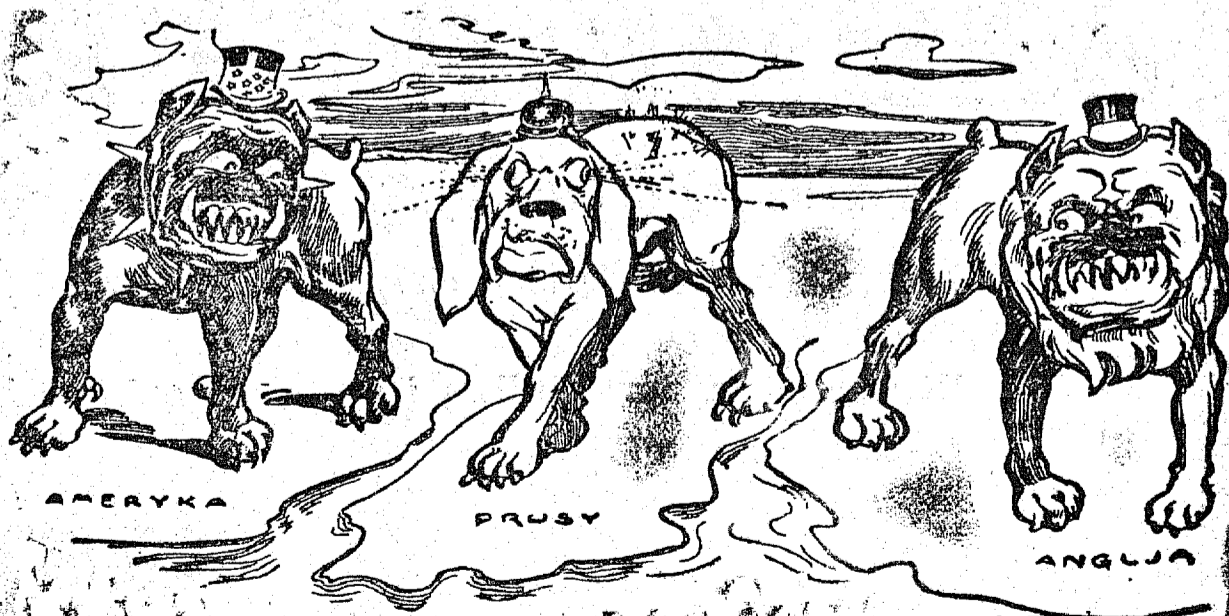
Belgja wyleczyła się już z ciężkich ran wojennych, wyławszy oczywiście obszary zdevastowane kilkoletnią walką pozycyjną. Fabryki — zwłaszcza zakłady metalurgiczne — pełnym ruchem, koleje funkcjonują doskonale. Zrabowane maszyny musieli Niemcy zwrócić. Pod tym względem Belgja szczęśliwsza jest od Polski. Belgja przytem jest krajem wyteżonej, zorganizowanej pracy.

W Belgji niema strajków. Związki zawodowe ułożyły się z fabrykantami, że nie będą żądać podwyżek, o ile ceny żywności nie pójdą w górę. Mimo, że Belgja skazana jest na import żywności, to ceny są niższe niż we Francji. Waluta małej Belgji stoi wyżej od francuskiej. Praca wyteżona — oto źródło nowego rozkwitu Belgji.

Co do stosunków polsko-belgijskich to kapitał belgijski już przed wojną poważnie był w Polsce zaangażowany. Działalność przedstawicieli belgijskich, obecnie zmierza w tym kierunku. Za 200 milionów franków wełny dostarczają fabrykom łódzkim. Urządzają oświetlenie elektryczne Wilna. Oprócz tego inne bardzo wiekie transakcje bliskie są sfinansowania. My nawzajem dostarczyć mamy Belgji drzewa, nafty i benzyny.

Gdy Belgja eksportuje kapitał swój, pracamy sobie samym wystarczyć nie możemy. Wzorem pracy powinna, nam być Belgja.

Znikome sny o potędze.

Próżno Prusak o odwecie
Snuje groźne plany,
Pilnują go nieustannie
Dwa tęgie brytany...

Chociaż jeszcze kły swe szczerzy,
Lecz strach go przenika,
Wie, że straż to niezawodna
Anglia, Ameryka...

Z Wściekliców JADWIGA KRASUSKA

po krótkich lecz ciężkich oierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Bogu dnia 20 grudnia 1919 roku, przeżywszy lat 35.

Wyrowadzenie drogich nam zwłok z mieszkania przy ul. Tylnej № 12 do kościoła Ś-tego Krzyża nastąpi w niedzielę, dnia 21 b. m., o godz. 6 po południu.

Nabożeństwo żałobne odprawione będzie w poniedziałek, dnia 22 b. m., o godz. 11 rano, poczem nastąpi eksportacja na stary cmentarz katolicki.

Na te smutne obrządki zapraszają krewnych, przyjaciół i zyczliwych zmarłej pozostali w nieutulonym żalu zrozpaczeni

Mąż, dzieci, rodzice, bracia i rodzina.

3536

Z Wściekliców JADWIGA KRASUSKA

Przewodnicząca T-wa Opieki nad dziećmi „Gniazdo Łódzkie”.

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Św. Sakramentami, zasnęła w Bogu w d. 20 b. m.

W zmarłej tracimy gorliwą i serdeczną opiekunkę naszej instytucji.
Cześć Jej pamięci!

ZARZĄD

T-wa Opieki nad dziećmi „Gniazdo Łódzkie”.

3537

Czy nie humbug?

Akademii naukowej w Paryżu przedłożono projekt nowego wynalazku, który umożliwi uzyskanie ultra-szybkich zdjęć fotograficznych. Oto autorem wynalazku udało się przy pomocy specjalnego aparatu uzyskać pomiędzy dwoma końcami kondensatorów elektrycznych 50,000 iskier w sekundzie; posługując się iskrą elektryczną mogą otrzymać 50,000 obrazów na filmie w przeciągu jednej sekundy.

Handel i Przemysł.

Pomyślna przyszłość waluty polskiej.

Po dokładnym zbadaniu finansowego położenia Rosji, Niemiec, Francji i Anglii znajdujemy tam następujące ciekawe dane o gospodarstwie położeniu Polski.

Wziąwszy te cyfry pod uwagę, na głowę ludności wypada w poszczególnych państwach (wedle starej waluty markowej) dług:

W Niemczech bez odszkodowania wojennego	2,683,66 mk.
W Rosji	10,007,70 "
W Austrii (bez odszkodowania wojennego)	6,859,25 "
We Francji	3,225,30 "
We Włoszech	1,647,40 "
W Anglii	5,478,25 "
W Polsce tylko	381,80 "

Cyfry są dowodem! Zestawienie to pokazuje, że obecnie ciężar długu państwowego we

wszystkich państwach europejskich jest znacznie większy niż w Polsce. Wogóle koła zagraniczne zapatrują się optymistycznie na przyszłość kredytu polskiego i objawiają do niego większe zaufanie, niż w samej Polsce.

Referent finansowy Kantoru Zurychskiego wyraził zdanie, że marka polska będzie pierwszą walutą w Europie, która się podniesie.

Związek Centralny Polskiego Przemysłu, handlu i finansów.

Wczoraj rozpoczęły się obrady zjazdu Towarzystw przemysłowych, na którym reprezentowane są wszystkie dziedziny Polski.

Do prezydium z Galicji weszli: ks. Andrzej Lubomirski i pos. Stęśłowicz. W zjeździe bierze udział około 60 delegatów, reprezentujących 29 organizacji. Omawiono projekt statutu Centralnego Polskiego Związku Przemysłu, handlu i finansów.

Stan przemysłu nie niemieckiego.

Niemiecki minister gospodarstwa społecznego na wiecu w sprawie nowej pożyczki, stwierdził, że przemysł niemiecki, warsztaty okrętowe i produkcja kopaliń prawie wszędzie osiągnęła już stopień rozwoju przedwojennego.

Co Anglja otrzymała wzamian za węgiel.

Anglja obecnie wywozi węgiel, wzamian za inne towary, do następujących krajów: do Francji wzamian za wino i spirytualia, wyroby jedwabne, drzewo, skórę, chemikalia i przedmioty zbytku; do Włoch wzamian za konopie, wyroby jedwabne, owoce i warzywa; do Hiszpanji wzamian za rudę żelaza, ołów, miedz, owoce i wa-

rzywa; do Szwecji wzamian za drzewo budowlane, cellulozę, żelazo, rudę żelazną i papier; do Norwegii wzamian za drzewo budowlane, cellulozę, papier i ryby; do Danii wzamian za masło i stoninę; do Egiptu za bawełnę, nasiona bawełny, cebulę i jaja; do Algieru za rudę żelazną i cynk, włókna roślinne potrzebne do wyrobu pa ieru; do Argentyny za zboże, mięso, skóry, masło, nasiona lnu, materiały i ekstrakty farbiarskie i garbarskie.

Eksort tylko za załóżką.

Z Londynu donoszą, że rząd Wielkiej Brytanji zamierza, począwszy od 9 b. m., żądać zaliczek do 60 proc. wartości na towary dla Polski, Czecho-Słowacji, krajów bałtyckich, Finlandji i Jugostawji.

OFIARY.

Na Komitet plebiscytowy G. St.

W dniu imienin kierowniczkii 89 szkoły oddział VI ty 10 mk., Paweł Rapkes 9 mk., Stanisława Sławińska 5 mk.

Na biedne dzieci.

Sluchacze kursów państwowych, tytułem podziękowania organizatorom złożyli 91 mk. Bezimiennie 5 mk. Zebrane przez urzędników starostwa łaskiego, zamiast wieńca na grób s. p. Marji Słupczyńskiej, starościny łaskiej, 255 mk. Antoni Wajdera z pow. Brzezińskiego 100 mk.

Na „Gniazdo“.

Jagus dla uczczenia pamięci s. p. Głębowskiego 25 mk.

Na nędzę wyjątkową.

Łódzki Komitet Rozdziału Chleba i Maki, pozostałość od wieńca na grób s. p. J. Knapskiej 78 mk. H. D. jako dług od p. Z. Morycówny 19 mk.

Dziś i dni następnych!

ODEON

Ostatnie 3 dni!

Według nieopublikowanego dzieła znakomitego pisarza Leonidasa Andrejewa

potężny dramat współczesny z życia inteligencji rosyjskiej w 6 akt. p. t.

PROFESOR

W rolach tytułowych artyści teatru Dramatycznego w Moskwie:

ORŁOWA i RIMSKIJ.

Passe partout nieważne.

Początek przedstawień o 4.30.

Passe partout nieważne.

3089

KINO Teatr „Rozmaitości”

Cegielniana 18.

Początek o godz. 5-ej. Ceny miejsc od Mk. 2.— Teatr dobrze ogrzany! Muzyka koncertowa!

„TRAGEDJA MILCZENIA”

Dramat sensacyjny w 5 aktach o niepospolitej zajmującej psychologii i treści, rolę główną wykona

słynna z urody i gry artystycznej **GAIL KANE** zwaną amerykańską **SARA BERNARD**

3549

W Teatrze Wielkim.

W czwartek, 25 grudnia, w piątek, 26 grudnia i w niedzielę, 28 grudnia, o godz. 3 po poł.

!Niespodzianka dla dzieci!

DLA DZIECI. Wielka wystawa. Bajka w 10 obrazkach ze spiewami i tańcami.

„SEN JASIA”

z udziałem 200 dzieci chóru, baletu i artystów warszawskich. WIELKI BALET. Wystawy baletmistrza p. Sienkowskiego

1) Uczta sierot. 2) Na skrócie podczas burzy. 3) Na dnie morza. 4) W Japonji. 5) W aeroplanie. 6) Parada. 7) Katastrofa kolejowa. 8) Jaskinia zbójców. 9) Indyjska strzecha djabelska. 10) Przebudzenie się Jasia. Przygrywać będzie orkiestra wojskowa. Bilety do nabycia w cukierni W-go Gostomskiego codziennie od 11—2 i od 5—8, a w dni przedstawień w kasie teatru Wielkiego. 3550

DOM do sprzedania przy ul. Rokicińskiej, nowy, marmrowany, 3-piętrowy szerokość 100 metrów, 100 metrów frontu. Blizsza wiadomość: ul. Wschodnia 35, front, C. Sierkowski. 3516—1

Fabryka wyrobów koszykarskich — oraz — mebli trzciniowych i bambusowych **RUDOLF GALL, właśc. ST. NOWAK,** NAWROT Nr 4, poleca na **GWIAZDKĘ** duży wybór mebli, oraz mebelki ialkowe, dziecięce i wszelką galanterję. 3533—1

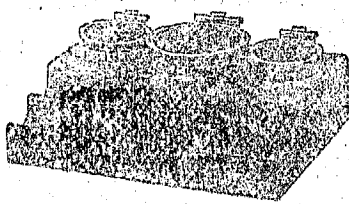
Najlepsze **Baterje** Daleko świecąca kieszonkowe. **Lampki „AUER”** Piotrkowska 146

Świece, lampy elektrycz. 10 i 16 św. **WOTAN, OSRAM** Zsp. Inż. Krzemienie. obok Ewan, galickiej. 3067

Dom 3-piętrowy blisko rynku na dogodnych warunkach do sprzedania zaraz. Wiadomość: ul. Główna 48 front, I piętro Zandberg. 3534 1

MASZYNY DO PISANIA.

Aparaty do odbijania kopji syst.: Greif, Edob, Opalograph, Schapirograph. Arkusze hektograficzne i atrament do takowych. Farby, papier woskowy i szybko-schnący do rotografów wszelkich typów. Biurka amerykańskie i stołki. Dziennik korespondencyjny papierów wchodzących i wychodzących. Kw. farjusze wszelkiego rodzaju i materiały piśmienne w każdej ilości przy natychmiastowej dostawie poleca **HURTOWY SKŁAD PAPIERU I DRUKARNIA**

A. J. OSTROWSKI, Łódź,
Telefon 354. Piotrkowska 55.
Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Dostawa do biur rządowych i prywatnych.
Wszelkie roboty drukarskie wykonywane szybko i dokładnie.

3566 1

Dopóki zapas starczy

Męskie garnitury

z dobrego materiału
najlepsze wykończenie

mk. 460.— 550.— 650.—
i drożej.

Garnitury dla chłopców

od 15 do 20 lat
granatowe, czarne lub
w desenie mk. 490.—, 590.—

3503 1

SZMECHEL I ROZNER
Łódź, Piotrkowska 100.

NA GWIAZDKĘ!

Wielki wybór Papeterji, ozdób choinkowych, albumów, rzyborów kart świątecznych i noworocznych oraz różnej galanterji poleca **SKŁAD A. U. LUKSENBERG,** papieru Łódź, Piotrkowska 31.
Ceny przystępne. 3531—4

Ważne dla pań!

Taniej niż wszędzie na Gwiazdkę są do nabycia **RESZTKI**

Białych towarów i Madapolamu . od Mk. 12.—
Flanela, Płócenka i Surówka „ „ 12.50
Korciki i Wełenka deseniowa „ „ 20.50
Sukno, Kerty, Bostony i Szewioty „ 40 60

Ważne dla handlujących, kooperatyw i Spółek rolniczych.

M. BRYL, Piotrkowska 56,
w podwórzu, 3-cie wejście,
PARTER. 3558 1

Niveu creme

3259 1 **PUDER**
otrzymał SKŁAD APTECZNY
St. Malowski, Piotrkowska 129.

Skład obrazów

— i —
materiałów piśmiennych

H. T. Kunert i S^{ka}
Zawadzka 1.

Poleca na

Gwiazdkę

Wielki wybór
ozdób choinko-
wych i gier.

Piórniki skórzane etc.
Kajety
Przybory do kreślenia
Farby szkolne
i artystyczne
Plastelina
Papeterie
Garnitur na biurko
Notesy ozdobne
Albumy do kart, fo-
tografji i poczji
Karty do gry
Pocztówki
Obrazy artystyczne
Reprodukcje
Miedzioryty
Grawiury
Ramki wszelkiego ro-
dzaju

Oprawa obrazów.
3545—5

Zarząd Związku Ekonomicznego
Pracowników Państwowych w Łodzi
niniejszym ogłasza

Konkurs na posady

od 1 stycznia 1920 r.

1) kasjera-inkasenta

z płacą 800—1000 mk. (stosownie do kwalifikacji) i do-
datek drożyzniany 150—250 mk.

2) Zakupującego (agenta)

z pensją 800—1000 mk. i dodatek drożyzniany
oboje z kaucją lub odpowiednią gwarancją
do wysokości Mk. 30,000.

Oferty do biurą Związku Zawadzka 1. 3365 1

SKLEP GALANTERYJNO- Wojskowy

3345 n2

Kazimierzy Jarocińskiej,

Piotrkowska 121,

poleca gwiazdki, wężyki oficerskie i żołnierskie nara-
mienniki, galony, portope, ostrogi, pasy zwyczajne
i francuskie, duży wybór szabel, bagnietów, bielizna
i rękawiczki, swetry ciepłe i t. p.

UWAGA: Własna wytwórnia różnych oznak wojskowych!

Państwowa Instytucja w Łodzi poszukuje
kilku

pracowników kancelaryjnych natychmiast.

Osobiste zgłoszenia kandydatów, którzy
winni przedstawić własnoręcznie pisane oferty
z krótkim zarysem przebiegu życia i przebiegiem
studjów, będą przyjmowane przy ulicy Piotrkow-
skiej 271, m. 6, II piętro, front.

3562 1

Nadszedł transport Wódek i likierów

FIRMY

YARTWIG KANTOROWICZ Tow. Akc. w Poznaniu.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna w sklepach:

- 1) **A. Tszepke, Nowy Rynek 9,** 3560 5
- 2) **Tad. Wagner, Piotrkowska 101,**
- 3) **A. Czkaianow, Piotrkowska 69.**

Korzystajcie z okazji

za

BRYLANTY

biżuterję, srebro i antyki — płaci wysokie ceny
Amator

Hotel Savoy nr. 201.

Przyjmuje interesantów od 10—1 i 3—5.

3528—1

NA GWIAZDKĘ!

KONIEC ŚWIATA,
koniec światła!
Wolał wczoraj brat do brata;
Minał jednak dzień proroczy,
A świat... dalej jest uroczy!...
W tym zamęcie co do głęby,
Nie zmniejszyły się potrzeby,
Zatem śpiesz obywatelu
Jeśli korzyść masz na celu
Po zakupy — bez rwetesu
Do znanego Ci....

.....„PROGRESU“
Sklep Komisowy
i Żelownia tania
3553 1 Piotrk. 175.

Związek Kupców tabacznycy pod firmą Z. Prądzyński i S-ka w Łodzi

podaje do wiadomości Stowarzyszeń, kooperatyw i związków,
handlujących wyrobami tytoniowymi, iż otrzymał z zagranicy

transport papierosów.

Cena w hurtowej sprzedaży **M. 47.60,**
a w detalicznej **5.— M.**

O polecenie do wydania papierosów należy zwrócić
się do Zarządu Skarbowego, Al. Kościuszki № 14, pokój
63, do dnia 6-go stycznia 1920 roku. 3363w2

PODARUNKI GWIAZDKOWE

Najtańsze Źródło Zakupów:

Towarów białych,
Galanterji
Trykozaj

Kosmetyki
oia Mydeł
i Perfum franc.

Fortepiany
Plan na
Nuty

Bogaty Wybór
amerykańskiego

OBUWIA

Poleca Dom Handlowo-Komisowy
L. DRUTOWSKI i S-ka

№ 90. Piotrkowska № 90.

3294-1

OGŁOSZENIE.

Warszawska Dyrekcja Kolei Państwowych wzywa osoby, życzące sobie wydzierżawić na czas od dnia 1 stycznia 1920 r. do dnia 1 stycznia 1921 r. następujące place kolejowe przy stacji Łódź Fabryczna, na skład towarów, przybywających koleją w ładunkach wagonowych pod adresem dzierżawcy i wysyłanych w jego imieniu, a mianowicie:

PLAC	№ 1	powierzchni	2290 5	m ² .	kw.	) place, położone przy ulicy Kolejowej.
"	№ 2	"	1095 4	"	"	
"	№ 5	"	1375,2	"	"	
"	№ 5	"	1 281 5	"	"	
"	№ 6 (dawnej № 3)	"	4477,7	"	"	
"	№ 7	"	2535,2	"	"	
"	№ 7	"	2535,2	"	"	

do składania ofert ze wskazaniem:

1) Wysokości proponowanej tenuty dzierżawnej.

2) Rodzaju sprowadzanych lub wysyłanych koleją towarów, na skład których dany plac będzie użyty.

Oferty opłacone ustanowionym stemplem, składać należy w zapieczętowanych kopertach (z napisem: Oferta na dzierżawę placu № przy stacji Łódź Fabryczna) — do Wydziału Przewozowo-Taryfowego Warszawskiej Dyrekcji Kolei Państwowych (Warszawa, ulica Chmielna № 71B.) — najpóźniej do godziny 12-cj w południe dnia 29-go grudnia r. b.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo wyboru dzierżawcy bez względu na wysokość zaofiarowanej tenuty dzierżawnej.

3308-1

Na Gwiazdkę!

TANIO

Biały towar od M. 12.—
Wsyppy " " 12.—
Flanela " " 12.—
Paltowy towar " " 48.—
Boston granat. " " 48.—
Caigi od " 5.50
Portjery
Kapy
i Obrusy płócienne i pluszowe
Chustki 5042—nwc10 polecają

Drukier i Chari

Piotrkowska 39
druga brama, I piętro.

Na Gwiazdkę!

Bielizna,
2600 0
**BIELIZNA
KRAWATY
GALANTERJA
ZABAWKI**
**M. KOŁODZIEJSKI
ANDRZEJA 3.**

Wyjątkowa Okazja!
Futro damskie tylko 700 marek.
Palto jesienne damskie 400 " "
2 pary damskich bucików 36, 38 po 200 marek
oraz kołnierze futrzane. 3509n1
Piotrkowska 23, m. 37, E. Eifer.
prawa oficyna, 2-gie wejście, 1-sze piętro.

Na Gwiazdkę!!!
Wielka wprzedaż zabawek i ozdób choinkowych
po cenach znżonych.
BAZAR POLSKI
Piotrkowska 102, w podwórzu. 3515n1

KRAWIEC MĘSKI Po wieloletniej praktyce i uzyskaniu kwalifikacji, wchodzących w zakres krawiectwa męskiego, długoletni współpracownik firmy W-go Ch. Wutke, otworzył własną
Pracownię krawiecką
przy ul. Nawrot 33.
polecą się łaskawej Kljenceli. Z poważaniem Fr. CHOJNACKI.
Wykonanie solidne! 2978-1 Ceny przystępne!

Do większej fabryki
TEKTURY SMOŁOWCOWEJ
w Łodzi
**POSZUKIWANY zdolny
MAJSTER-FACHOWIEC.**
Oferty z referencjami składać w admin. nin.
pisma pod lit. „B. W.” 3310n1

Dr. Feliks Skusiewicz
ul. Andrzeja Nr. 11.
Choroby skórne i weneryczne.
Godziny przyjęć: od 9—11 i od 5—7 i pół p.p. Pante 11—12 rano 19:0

Dr. H. Sadkowski
choroby wewnętrzne
(specjalnie żołądka i kiszek)
Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 120.
Telefon № 139.
Od 9—11 rano i od 5 do 7 po poł 3522-0

**ZAKŁAD
POGRZEBOWY**
zaopatrzone w trumny metalowe, debowe i sosnowe. Wszelkie eksportacje do kolei i z kolei.
F. Szymańska
ul. Sienkiewicza № 39. 3238nc5

Wielki wybór pięknych
JABŁEK
hurtowo i detalecznie poleca
SKŁAD NASION
J. Skorasieński
Łódź,
37 Konstantynowska 37
5268p n1

NA WYPŁATĘ
towary damskie, męskie, dziecięce, obrusy i kapy oraz duży wybór materiałów angielskich na damskie
PALTA
Ch. Markiewicz i S-ka
Piotrkowska 37, w podwórzu,
5045—nwc-7

„MARGOT”
64. Piotrkowska 64.
polecą jako podarunki
NA GWIAZDKĘ

SWEATRY w 20 ładnych kolorach	od Mk.	180.—
Suknie jedw. wiew.	" "	500.—
Bluzki " "	" "	140.—
" etam.	" "	55.—
" bat.	" "	40.—
" flanel.	" "	58.—
Matinki ciepłe	" "	90.—
Haiki alpag. i ciepłe	" "	55.—
" jedw.	" "	80.—
Szlafroki flanel.	" "	150.—
Koszule damsk. szwaje.	" "	45.—
Staniozki haft.	" "	22.—
Pończochy w wielk. wyb.	" "	12.—
FARTUSZKI bardzo ładne	" "	20.—
FARTUCHY gospod. w wielkim wyborze.	" "	20.—

Kursy Buchalteryjne
Henryka Lubińskiego. 2969 n1
WYKŁADANE SĄ PRZEDMIOTY:
buchalterja, korespondencja, rachunki handlowe, stenografia, pisanie na maszynach „Remington”, „Mercedes”, „Orzeł” i inne oraz poprawienie charakteru pisma
Ukończenie kursów upoważnia do objęcia posady biurowej.
Zapisy przyjmuje kancelarja Kursów Piotrkowska 79.

LECZNICA LEKARZY SPECJALISTÓW
Piotrkowska Nr. 17, drugie podwórze.

9—10	choroby chirurgiczne uszu, gardła i nosa	codziennie	dr. Goldberg
9—10	choroby oczu	"	dr. Garliński
10—11	choroby wewnętrzne	"	dr. Magdziński
11—12	chor. skórne i wener.	"	dr. Dutkiewicz
11—12	choroby kobiece	"	dr. Ługowski
	chor. wewnętrzne i dziecięce	"	
12—1	cinne (płuc i serca)	"	dr. Osiecki
12—1	chor. chirurg. i kobiece	"	dr. Artyfikiewicz
1—2	chor. skórne i wener.	"	dr. Skusiewicz
2—3	choroby nerwowe	pon. środa i piątek	dr. Mittelstaedt
2—3	choroby oczu	codziennie	dr. Michalski
3—4	chor. wewnętrzne i dziecięce	codziennie	dr. Jokiel
		prócz środy i soboty	

UWAGI: 1) Lecznica otwarta codzien prócz świąt.
2) Porada 5 mk. Operacje i opatrunki wazelnego rodzaju — od umowy. 2508 0

Kino-Resursa

przy ulicy Miłkowskiej Nr. 117.
PROGRAM od 16 do 22 Grudnia 1919 r.

CHARLOTTE CORDAY

Dramat w 6 częściach, odtwarzający całą grozę teroru Rewolucji Francuskiej z polskimi artystami **Mia Marą i Wiktorem Biegańskim** w rolach głównych.

UWAGA: Zamiana obrazu „Synowie Ludu” została spowodowana wyjątkową okazją nabycia tylko na bieżący tydzień powyższego nadzwyczaj zajmującego dramatu p. t. „Charlotte Corday”. 2321

Poszukuje się od zaraz możliwie w jednym domu **dwóch mieszkań trzypokojowych** wygodami, jednego dwupokojowego na biuro, oraz **obszerne składy.**

Oferty pod K. K. 751 składać proszę w Rozwoju. 5506nw2

Wielka sprzedaż Gwiazdkowa.

Skład Apteczny

H. Rechtman i Stan. Heilborn

Piotrkowska 207,

poleca na nadchodzące święta w wielkim wyborze: MYDŁA, PERFUMY i kosmetykę krajową i zagraniczną. Skład został również zaopatrzonej w pastę do podłóg, terpentynę, benzynę, MYDŁO i SODĘ do prania. 5246-1

Biuro - - - **„MOBILE”** Łódź, - - -
Agenturowe „MOBILE” Juliusza Nr. 4.
Gumy samochodowe „MICHELIN” nadeszły. 5232-1

Nowy środek na porost włosów.

Na mocy udzielonego mi pozwolenia przez Warszawski Urząd Lekarski z dnia 10-go września 1909 r. za Nr. 5511 na rozpowszechnienie mojego wynalazku na porost włosów oraz swobodnego ogłaszania, wydanego mi przez tenże Urząd Lekarski z dn. 15-go września 1910 r., mam zaszczyt polecić mój wynalazek na porost włosów i przeciw wypadaniu i łupieżowi z bardzo dobrym rezultatem. Listy dziękczynne, poświęcone rejentalnie, dające rękojmię o skuteczności wynalazku posiadam. Sposobu użycia udzielam osobiście.

Marja Świątkowska.

Łódź, Średnia Nr. 55, m. 8.

5145n1

Zelówki męskie od Mk. 15, damskie od Mk. 6.— oraz całe skóry, krzyże, odpadki i t. p. poleca **sprzedaż skór BERNARD BERGMAN,** ul. Piotrkowska 44. 5160 2

Dzielnego rytownika

poszukuję od zaraz

B. ROHOWSKI, Poznań, Tel. 5252, ul. Trzec. Maja 5, Poznańska Centrala maszyn do pisania i fabryka części zapasowych. 3307:2

Warszawskie Akc. Tow. Pożyczkowe na zastaw ruchomości, (LOMBARD AKCYJNY) Oddział Łódzki: Zachodnia 31 (Zachodnia 31 i Moniuszki 11 (róg Sienk. 23) zawiadamiają, iż dnia 15 Stycznia 1920 r. i dni następujących odbywać się będzie w sali licytacyjnej przy ul. Zachodniej 31 **LICYTACJA** celem sprzedaży zastawów, nieprolongowanych we właściwym czasie, a zastawionych w Oddziale 1-ym Zachodnia 31 i w Oddziale 11-im Moniuszki 11 (róg Sienkiewicza 23). Podczas licytacji prolongata zastawów, wystawionych na licytację, przyjmowaną nie będzie. Wykaz numerów zastawów, podlegających sprzedaży, będzie ogłoszony w „Nowym Kurjerze Łódzkim”. Procent należy już wpłacać. 5074-2

O. FIEDLER

PABJANICE,

wyrabia i poleca **pusy i popreżi parciane** oraz 2940nc2 **szpagat papierowy.**

Zakład fotograficzny

„APOLLO”

Łódź, ul. Rzgowska 2 przy Górnym Rynku

Wykonuje fotografie do paszportów, świadectw, metryk szkolnych i t. p. tania i prędko, też na poczekaniu. 3151ns2

3 sztuki 5 Mk.

2. Górny Rynek 2.

Bielizna 5235n1

Bluzki

Ponczochoy,
Fartuchy,
Krawaty,
Spodnie
Spódnice
Obuwie

poleca w wielkim wyborze i przyjmuje na komisową sprzedaż **Sklep Handlowo-Komisowy**

firma „Pośrednik”

2. Górny Rynek 2.

Drożdże

gwarantowanej dobroci poleca na święta **Mleczarnia Kalinówek** Czarna 3. 5304p.n1

Nowość! Chalwa!

przedwojennej dobroci, wysmienita w smaku, nabyć można tylko w fabryce cukierków

H. Wróblewskiego, Łódź,

Wolborska 33. 5250ns6

Do sprzedania

ściana z gabinetu z szybami i drzwiami, półki, tokarenka do robót precyzyjnych, piec natłowy i inne. Wiadomość od 2-3 po południu, Sienkiewicza Nr 31 m. 4. 5295-2

Potrzebni

chłopcy

od lat 16

DO ROZNOSZENIA GAZET
Zgłaszać się do „Rozwoju”

Do wynajęcia

z zaraz **LOKAL** składający się

z dwóch pokoi i kuchni, z elektrycznością, na biuro, II piętro. Oferty pod „Lokal”. 51

TROCADERO

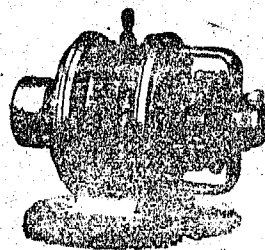
Nie smućcie się Łodzianie,
I Wy, — cudne Łodzianki,
Ze nudno jest tu w Łodzi,
Ze ciemne dni i ranki.

Radosną wieść Wam niosę
I, mając duszę szczerą,
Wam krótko powiem: — w Łodzi
Otworzą **TROCADERO!**

Muzyka będzie grała
W powszedni dzień, — w niedzielę
I jeszcze **coś** tam będzie,
Co da Wam raj — wesele!

A przytem, — koszt niewielki:
Bo cóż są trzy mareczki? — zero!...
Za kilka dni w tym miejscu
Adres Wam wskaże **Trocadero.**

5248-1

Warsztaty elektrof. i biuro instalacyjne

A. Meister i S-ka

Łódź, Piotrkowska Nr. 158.

Wykonywanie światła i siły elektrycznej. Instalowanie prądów słabych i dzwonek, telefonów i piorunochronów.

Warsztaty reparacyjne.

Dynamo-maszyn motorów i transformatorów wszelkich systemów. Budowa kolektorów i ankrów jak również wykonywanie wszelkich części do maszyn elektrycznych. **Sprzedaż hurtowa i detaliczna** wszelkich materiałów elektrotechnicznych. 2665-3

K. BOGUSŁAWSKI

ul. Piotrkowska 103.

SKŁAD SZKŁA, KRYSZTAŁÓW I PORCELANY

Na nadchodzące święta poleca:

Serwisy stołowe, Garnitury do kawy,
Szklanki, Kieliszki, Talerze,
Wazonny szklane i porcelanowe. 5518 1

DRZEWO

budowlane, stolarskie i opalowe, mechanicznie rozdzielane sprzedaje hurtowo i detalicznie **Przemysł Drzewny „PIŁA” Pańska 90.** 2959n7

Antoni Kociołkowski,

poszukuje żony swej **Stanisławy z Giertychów Kociołkowskiej**, lat 42, zamieszkałej przed wojną w Łodzi. Komu wiadome jest miejsce jej pobytu, proszę zawiadomić: **Ciechosinek, A. KOCIOŁKOWSKI,** Hotel Müllera. 3149-2

WYPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

Angielskich Włoskich Francuskich Szwajcarskich na wyspy poszwyc madapo:am plótno surówka szertfng barchan zefir

OBUWIE, SWITRY, KOSMETYKA, ZABAWKI i piśmienne przybory POLECA

H. L. BRAUNER i S-ka Łódź, Piotrkowska 98. 5332-1

Pierwszorządny Krawiec Wojskowy SZ. WEKSLER, Piotrkowska 32

przyjmuje wszelkie zlecenia dla wojska z własnego i powierzono- nego materiału; posiada na składzie kożuski i bekiesze na futrze. Ceny przystępne. 5334

Różno:

A kuszerka Nowakowska mieszka Dzielna 34-19 583-59

A kuszerka R. Pipikowa, Pfortowska 132 m. 14. Dla pań przyjezdnych swobodny lokal. 194-1 wcl

A bsolwentka Ryskiego Instytutu Muzycznego długoletnia rutynowana nauczycielka wznowiła lekcje gry fortepianowej nową ułatwioną metodą. Szkoła 17 m. 8, front, od 4 i pół do 6 i pół. 1-10-52

B iatłokórniki wyprawa skórki królicze, zajęcze, lisie i t. p., ul. Lujzy 44 m. 1. 1153-1

C hrześcijaninowi (-nce) niechęć pokoi bez mebli wynajme. Pańska 5, m. 11. 824 nsn1

D o fabryki dentystrycznej „Medicum“ i Piotr Włodarski, potrzebny jest wykwalifikowany specjalista do „drykowania“, niklowania, srebrzenia i brązowania. Zgłaszać się Zakatna 9 do W-go Otorowskiego. 11-2

G uelquim veut enseigner le français à l'école; offres favorables avec prix, nombre des leçons et désignation des classes sous „A. B. 119“ au bureau de ce journal. 917-1

K linika lalek. Przejazd 14, przykmuje jeszcze reparacje na gwiazdke. 1064-snl

K orespondentka samodzielna umiejąca pisać na maszynie ze znajomością pracy biurowej potrzebna od 1 stycznia r. b. Zgłosić się do Spółki Akcyjnej „Kamiana“, Sienkiewicza № 115, między 2 a 4. 1203-w2

K oncertowe strojenie fortepianów, wykonuje długoletni strzeżel firmy Arnold Wagner, Kalisz. Zamówienia: Rozwadowska 6, m. 4. 1187-2

L ekcji korepetycji udziela student Wszechnicy Krakowskiej, Konstanty Löwenthoff, ul. Adrzeja 11, m. 9, druga sieć od bramy. 1195-1

D zis i jutro przedstawienia dla dzieci i młodzieży. Początek: dziś o godz. 2-iej p. p. jutro o godz. 5.15 po poł. Ceny miejsc od 1.- Mk.

L ekcji gry fortepianowej (ułatwioną metodą) oraz języków udziela rutynowana nauczycielka, Lipowa 64, III piętro, front od 11-1. 885-

M łoda inteligentna panienka, poszukuje posady gospodyni u pojedynczej osoby na wsi lub w mieście. Oferty w adm. Rozwoju dla „Janiny“. 1118-1

P okój dla kawalera umeblowany ze światłem do wynajęcia. Kilińskiego 26, m. 4. 1197-1

P okoju umeblowanego z oddzielnym wejściem poszukuje. Cegielniana 74. Kubicki. 1029-1

P isarz ekonom samoty potrzebny. Wiadomość: Kubicka Cegielniana 74. 1021-1

P okój umeblowany z oddzielnym wejściem zaraz do wynajęcia. Krótka 22, prawa oficyna, II piętro. 1167-1

P oszukuję rutynowanego korepetytora, któryby mię przygotował do egzaminu na maturę, w godzinach wieczorowych. Oferty pod „L. 125“ w Rozwoju. 1122-1

Cały świat używa do mycia włosów
Pixin

PIXIN oczyszczając skórę głowy, zapobiega wypadaniu włosów i nadaje im piękny połysk. Usuwa nadmiar tłuszczu, oraz niszczy łupież. 3325 1

poszukuję pracowni malarskiej, światła północne. Oferty w Rozwoju pod „Pracownia“. -2

Przyjmę posadę magazyniera, kasjera, lub biurową, w instytucji prywatnej lub rządowej może złożyć kaucję. Oferty do Rozwoju pod „J. A. T.“. 1206-w53

30/XII

Po?

5348 4

potrzebny stróż zaraz, ul. Miedziana 12. Zgłaszać się do właściciela domu. 1149-1

potrzebny zaraz chłopiec uczciwy. Zakład pogrzebowy, ul. Przejazd 22. 1107-1

Radogoskie T-wo Poż.-Osz., R. Zgierska 64, przyjmuje nowych członków, wydaje pożyczki rublowe i markowe za poręczeniem lub pod zastaw, oraz przyjmuje wkłady na oszczędność w mark. i rub. 7528-nwc9

Student Uniwersytetu Krakowskiego udziela lekcji korepetycji. Główna 48, I piętro. 1202-1

Tylko 4 marki, przerabiam półczochy, skarpетки stare na nowe, Kilińskiego № 146, pracownia chrześcijańska. 1037-n55

Tapicer dekorator z Warszawy, zakłada portjery, tiranki, ubiera choinki, przerabia meble, materace, oraz ceruje dywany perskie. Składowa 19, m. 42. 1179-1

Bronisława Słodzińska zagubiła paszport niem. wyd. w gm. Władysławów. 1034-1

Bogusław Kieć zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1108-1

Cywiński Władysław zagubił paszport rosyjski wyd. w gm. Dalików. 1157-2

Franciszek Spiewiński zagubił kartę węglową. Średnia 113. 1210-1

Frankiewicz Walerja zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1144-2

Franciszek Wajdner zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 1092-1

Feliksówka Zofja zagubiła legitymację węglową. Pabjanicka Szosa 67. 1172-1

Ferdynand Kosman zagubił kartę węglową Rybna 5. 1198

Graczyk Marcin zagubił legitymację zapomogową z Kom. bezrobotnych. 1201-1

Graczyk Kazimierz zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi. 1200-3

Graczyk Kazimierz zagubił legitymację chlebową na 4 osoby. 1199-1

Helena Rychter zagubiła paszport tymczasowy wyd. w Łodzi. 1211-3

Ignacy Tomaszewski zagubił kartę węglową. Radwańska 42. 1183-1

Jędrzejewski Józef zagubił kartę węglową. Miłsza 26. 1177-1

Jan Jaworski zagubił legitymację chlebową na 2 osoby oraz węglową. Rajtera 17. 1190-1

Juljan Cerbe zagubił paszport niem. wyd. w Prusach. 1180-3

Kazimiera Szylinańska zagubiła matrikulę z Państwowej Szkoły Handlowej Żeńskiej. 1169-1

Kamińska Marjanna zagubiła paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 1101-1

Lipska Weronika zagubiła kartę węglową. Drewnowska 101. 1203-1

Majdoński Władysław zagubił legitymację chlebową na 3 osoby. 1182-1

Marja Pugalska zagubiła paszport tymczasowy wyd. w Łodzi. 1082-1

Marja Helman zagubiła paszport wraz z legitymacją dla bezrobotnych w Łodzi. 1115-1

Marta Nowakowska zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 1073-1

Olszacki Józef zgubił legitymację chlebową na 4 osoby. 1183-1

Szymański Józef zagubił legitymację węglową wydaną z Łodzi. 1173-1

Spruch Anna zagubiła leg. węglową wyd. z Łodzi. 1173-1

Skradziono paszport rosyjski wyd. w gm. Zaromin na imię Wojciecha Banaszczyka. 1075-1

Szczepaniak Marjanna zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1093-

Szyja Szymkiewicz zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi oraz 594 mk. Znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem N. Zarzewską 21, do Szymkiewicza. 1085-

Sura Tyntpulwer zagubił paszport niem. № 90670 w Łodzi. 1079-

Stanisława Urbaniak zagubił paszport tymczasowy wydany w gm. Wojsławice pow. Sieradzkiego. 1141-2

Władysław Wieczorek zagubił paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 1153-2

Wiktoria Jacek zagubiła legitymację chlebową na 4 osoby. 1181-

Władysław Mielczarek zagubił kartę poborową, wyd. przez Komisje poborową w Łodzi. 1171-1

Władysław Mielczarek zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1170-3

Zaginęły trzy karty węglowe na imiona Józef, Leokadja, Tomasz Rózyccy. 1214-1

Zaginił paszport na imię Rózy Szczenińskiej za № 78799. 1110-1

Zgubiono paszport niemiecki na imię Aurelii Weigt. Stowiańska № 25. 1112-1

Zaginił paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Leokadji Józwiakówny. 1166-2

Zagubiono czy skradziono portfel wraz z paszportami Bronisławy i Józefa Królikowskich legitymacją chlebową i innymi dokumentami. 1120-2

Zaginęła karta od paszportu z kontrolką węglową, wydana z fabryki Gayera na imię Klimenta Skrzypczyńskiego. 1145-1

Zaginęła legitymacja chlebową żółta na imię Zofji Słabosz wicz. 1152-1

Blaszczak Józef zgubił paszport rosyjski wyd. w gm. Szadek. 966-1

Potrzebny NAKŁADACZ

Zgłaszać się do „Rozwoju“.

Stare gazety

do obwijania

HURTOWO I DETALICZNIE

SPRZEDAJE

administracja „Rozwoju“.

Wyjaśnienie.

Niniejszym podajemy do wiadomości osób zainteresowanych, że z przyczyny niezatwierdzenia przez Urząd Walki z lichwą i spekulacją odpowiednich cen masła, jesteśmy pozbawieni możliwości sprzedawania tego produktu do Łodzi w takiej ilości, ażebyśmy mogli kontynuować sprzedaż hurtową, skutkiem czego z dniem dzisiejszym hurtową sprzedaż masła zawieszamy na czas bliżej nie określony.

Warszawskie Ziemiańskie Towarzystwo Mleczarskie
Oddział w Łodzi.

3315 1